

LIETUVIAI SOVIETIJOJE

Paskutinio surašymo rezultato laukiant

Vytautas Meškauskas

Spaudoje jau pasirodė kai kurių duomenų iš pereinamųjų metų Sovietų Sąjungos visuotinio gyventojų surašymo. Aišku, mums rūpi ne tiek bendras gyventojų skaičius (262 mil.), kiek jų pasiskirstymas tautybėmis ir jų proporcingas santykis. Kaip jau visuotinai žinoma, pačių rusų proporcija Sovietijoje mažėja. 1959 metais jie sudarė 54.6% visų gyventojų, o pereinamais metais - 52.4%. Jei taip toliau tęsis, rusai sudarys tik pusę visų gyventojų, ar net mažumą, 2002 metais.

Nors lietuvių plėtimasis buvo iki šiol kiek geresnis negu pačių rusų, bendrai imant,

visų Vakarų Sovietijos tautų dauginimasis buvo bent keturis kartus mažesnis už Rytų. Tadžikų, uzbekų, kirgizų, aržebidžianų ir kitų Islamo kultūros tautų gyventojų skaičius per paskutinį dešimtmetį pasiekė net 22%. Tos tautos mažiau pasiduoda rusų įtakai, didelės jų daugumos nemoka rusiškai, ir jų viso labo yra per 46 milijonus. Turint galvoje sovietų pasistūmėjimą į Afganistaną ir ko gero vėliau dar toliau į Pietus, darosi įdomu, kas ten bus vėliau. Tiksliai apie tai galima bus kalbėti tik sužinojus visas detales. Jų laukiant, prisiminkime ankstyvesnę eigą.

Pagal prancūzų mokslininką Renaną, tauta yra noras gyventi kartu. Ta prasme lietuviai Sovietijoje iki šiol laikėsi gerai. 1970 metais 94.1% visų Sovietijos lietuvių gyveno Lietuvos respublikoje. Tas skaičius 1959 metais siekė 92.5%. Tame padidėjime turbūt išryškėję tremtinių grįžimas. Įdomu, kad Sovietijos tautos, išskyrus rusus ir gudus stengiasi gyventi kartu ir, nors dažnai keliai iš vietos į kitą, bet savo respublikos ribose. Daugiausiai išsibarstę yra armėnai, bet ir jų susitelkimas savo tėvynėje per šeštą dešimt metų padidėjo 7% iki bendro 62% skaičiaus.

Tokie skaičiai, bent iš pirmo žvilgsnio, gali nuteikti optimistiškai. Atrodo, kad sovietams, nesigriebiant žiauriausios prievartos, sunku išblaškyti bet kokią tautybę. Galimas daiktas, kad čia šalia tautinio jausmo padeda ir ūkiniai sumetimai. Kiekviena krašte yra ūkinio gyvenimo 'pogrindis', padedantis 'čiabuviams' lengviau išsiversiti. Už tat vien dėl didesnio oficialaus atlyginimo svetur, laimės ieškoti neapsimoka.

Pavojų sudaro ne tik atvažiuojantys rusai ir gudai, kurie yra smarkiai surusėję, bet ir kitos politinės bei ūkinės priemonės švietimo sistema. Tik 84% visų lietuvių mokosi lietuvių mokyklose, o ir tose nuo pirmų metų mokoma rusų kalbos. Tiesa, lietuvių nuo rusų skiria ir tikyba. Bet už tat katalikai yra spaudžiami daug daugiau ne tik už stačiatikius, bet ir liuteronus Latvijoje ir Estijoje. Į Rygos liuteronų religinę akademiją įsileidžiama 5 ar 6 daktarus daugiau studentų, negu į Kauno katalikų seminariją. Iš 1974 metais Lietuvoje dar atidarė 628 katalikų bažnyčių, tik 554 turėjo kunigus. Tų amžiaus vidurkis buvo 60 metų.

Iš visų ankstyvesnių duomenų prancūzų mokslininkė Helene Carere d'Encausse, savo 1978 metais pasirodžiusioje knygoje L'Empire eclate (jos angliška laida - Decline of an Empire - kaip jau minėjome, išėjo 1979 metais), padarė liūdnas išvadas:

'Nepaisant stiprių tautinių jausmų, nepaisant to, kad viskas jas skiria nuo kitų Sovietijos tautų, jos (Baltijos tautos) eina ne prie asimiliacijos, bet fiziško išnykimo. Galimas išnykimas tautų, apdovanotų tokiomis stipriomis asmenybėmis, yra neišvengiama istorinė tragedija, aiškiai suprantama kiekvieno baltų. Tragedija, kurios nėra kaip sustabdyti. Juk, turėdamos ją prieš akis, Baltijos tautos nepajėgė į ją reaguoti sudarydamos vieną blo-

NUGRIMZDUSIŲ VARPŲ KRAŠTO SŪNUS...

Lietuvos respublikos diplomatas dr. Dovas Zaunius, nuo kurio mirties šiais metais sukanka 40 metų. Dr. Albertas Gerutis apie jį ir jo Lietuvos diplomatijai vadovautą laikotarpį parašė platesnę studiją, kurią pradėdame šiame numeryje spausdinti.

ka. Kiekviena jų pati silpnėja save izoliuodama partikuliarizme ir dalykuose, kurie ją istoriniai skiria nuo kitų to paties rajonų tautų. Ta izoliacija ir užsidarymas tik padidina pažeidžiamumą tos Sovietijos dalies, kuri - kaip nežiūrėsi - yra daugiausiai moderni, daugiausiai pasidavusi vakarų įtakai, mažiausiai susovietinta. Deja, ne viena tų savybių negali sulaikyti Baltijos tautų nuo žengimo prie išnykimo.

Įdomu, kad autorė taip būkštauja Sovietų imperijai... pranašaudama sprogingą. Kaip tik dėl to, kad ji nesugebėjo susitvarkyti su savo tautų problema. Ar tokias išvadas galima bus susidaryti ir iš paskutinių duomenų? Pagaliau, pranašavimas nėra dėkingas. Vis susidaro naujos situacijos su visai naujom galimybėmis.

PRIĖMIMAS VASARIO 16 DIENĄ LIETUVOS PASIUNTINYBĖJE WASHINGTONE

Lietuvos atstovo dr. S. A. Bačkis ir ponias š. m. Vasario 16 dieną surengė priėmimą Pasiuntinybėje WASHINGTONE. Priėmimo dalyvavo keli Valstybės Departamentui pareigūnai, diplomatinio

korpuso atstovai, Amerikos Balso pareigūnai, Pavergtųjų Tautų Komiteto atstovai bei estų ir latvių kolonijų WASHINGTONE vadovų žmonės. Taip pat priėmimo dalyvavo egzistuojančių WASHINGTONE lietuvių sambūrių pirmūnai bei keli asmenys gyvenę toliau, bet Vasario 16 dieną buvę WASHINGTONE - Vliko pirm. dr. K. Bobelis, prof. V. Biliauskas bei kiti. Iš viso svečių buvo apie šimtas. Vasario 16 dieną Lietuvos vėliava buvo iškelta prie Lietuvos Pasiuntinybės rūmų.

VLADAS ČESIŪNAS NUSIŽUDĖ...

Washington Post paskelbė žinią, kad olimpinis čempionas Vladas Česiūnas, kuris buvo pabėgęs į laisvąjį pasaulį ir vėliau grąžintas prievarta į Sovietiją, nusižudęs psichiatrinėje ligoninėje.

Laikraštis žinią gavęs iš Vokietijos pas siuntinybės Maskvoje.

DIRVOS NOVELĖS KONKURSA LAIMĖJO VALENTINA ŪSELINĖ

A K T A S

Simo Kašelionio aštuonioliktojo novelės konkurso (1979 m.) jury komisija: Mečys Valiukėnas (pirmininkas), Julija Švabaitė-Gylienė ir Juozas Toliušis (nariai) - savo posėdyje Chicagoje, 1980 m. vasario 18 d. iš konkursui atsiųstųjų vienuolikos rankraščių visais balsais premiją paskyrė TREMTINĖS slaptyvardžiu pasirašiusiam autoriui už jo novelę MIKO ŽYGIS.

Atidarius voką, paaiškėjo, kad šios novelės autorė yra VALENTINA ŪSELINĖ, gyv. Flushing, N. Y.

Skiriamos premijos \$600 mecenatas yra Simas Kašelionis.

Jury Komisija

Laureatė Valentina Ūselienė, redakcijos paprašyta, apie save suteikė šias žinias:

"Pradėjau rašyti senokai. Tačiau rimčiau atsidėjau tam darbui tik pastaraisiais metais. Keletas mano eilėraščių ir pora apysakų buvo atspausdinti laikraščiuose.

Literatūrą ir knygą mėgau visą savo amžių. Šalia to mėgau taip pat meną - tapiau portretus ir piešiau akvareles ir net keletą metų dalyvavau New Yorko meno parodose. Tačiau knygą mėgau labiau už viską. Esu įsitikinusi, kad gera knyga yra pagrindinis ne tik žinių, bet ir pasitenkinimo bei džiaugsmo šaltinis. Norėjau, kad tą knygos meilę

Novelės konkurso laureatė Valentina Ūselienė.

mes vyresnios kartos lietuviai įstengtume įdiegti savo jaunimui. Todėl norėjau rašyti svarbiausia jiems. Jau turiu parašiusi keletą apysakų ir kurį laiką rašau vieną ilgesnį dalyką (romaną).

Iš visos širdies dėkoju "Dirvai", novelės konkurso komisijos nariams ir mecenatui p. Simui Kašelioniui už skirtą man premiją. Tikiu, kad tai bus man didelis paskatinimas toliau dirbti.

Čia dar keletas mano gyvenimo faktų: Lietuvoje, baigusi universitetą ir pora metų lankiusi Meno Mokyklą, dirbau mokytojos darbu. Atvykus į Ameriką 1949 metais, teko dirbti visą laiką fotografijos srity. Pasiitraukusi iš darbo, dar pora metų mokytojavau Maironio lituanistinėje mokykloje New York'e."

Dirva sveikina laureatę, dėkoja komisijos nariams ir mecenatui Simui Kašelioniui.

SAVAITINĖ POLITIKA

Ultimatumo terminas praėjo: sovietai toliau gabena į Afganistaną karius ir... malkas. — Suvaržytos prezidento rankos. — Pasiruošimai kariniams eventualumams

Praėjusią savaitę šio krašto dėmesio centre buvo Teherano įkaltai, bet tai daugiau nūdienio tarptautinio įtempimo simptomai, bet ne pagrindinė priežastis. Trečiadienį suėjo prezidento Carterio pastatytas terminas sovietams išsikraustyti iš Afganistano. Jei ne... nedalyvausime Maskvos olimpijadoje. Net už šimto metų apie tai skaitantims juokas.

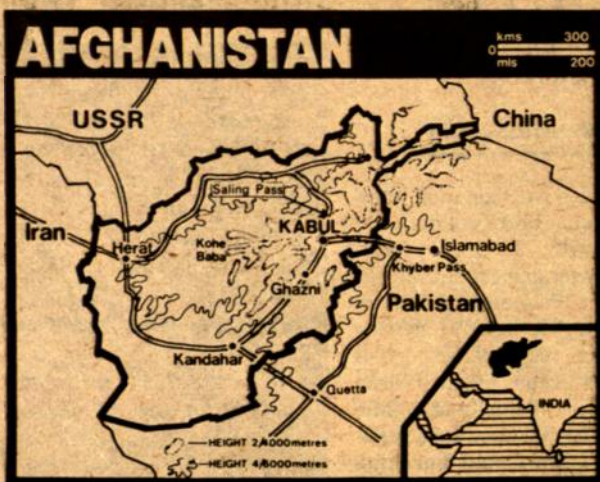
I patį Afganistaną, atsiradusios Londono The Guardian korespondentės Liz Thurgood pranešimu, sovietai toliau gabena savo kariuomenę ir karinę medžiagą. Ji pati savo akimis stebėjusi motorizuotą vilksinę iš 150 sunkvežimių, 50 šarvuotų automobilių ir 5 geriausių sovietų T-62 tankų. Kadangi kitus kelius užblokaavo sniegas ir partizanų rezistencija, visas judėjimas eina vieninteliu atdaru plentu iš Mazar-i-Shafir, sovietų pasienyje, į Kabulą. Vietos gyventojai pasakojo tokias vilkstines matą kasdien. Užsienio korespondentų paklausti, sovietų karininkai paprastai atsako: 'Mes čia atvykome paprašyti draugiškos vyriausybės, kad jai padėti apsiginti nuo užsienio samokslų'.

Korespondentė rašo: 'Pavažiavus autobusu iš Kabulo į (kitą pasienio miestą) Oxus paaiški, kodėl valdžia varo visus užsienio korespondentus iš Šiaurės Afganistano. Hindu Kush kalnynas, aukštas kaip Alpės - bet gal gražesnis, yra nusėtas sovietų daliniais ir medžiaga. Tai tokie kariniai raumenys, kurie verčia abejoti Afganistano vyriausybės teigimu kad sovietai tame krašte turi tik 'ribotas pajėgas'.

Užsienio korespondentus tebina kiekvieno autovežimio gabenamos krūvos malkų: laužams ir patalpų apšildymui. Atrodo, kad ir jie naftą turi taupyti. Kitaip juk būtų daug lengviau nusivežti žibalinės krosnelės.

...

Prezidentas Carteris, skelbdamas savo 'doktriną', išpėjo sovietus, kad JAV pasipriešins - jei reikės ir jėga - bet kokios pašalinės valstybės skverbimuisi į Persijos ilankos rajoną. O specialiai į Indiją pasiūstas buv. Gynimo Sekretorius Clark Clifford ten viešai pa-

reiškė, kad sovietų pasistūmėjimas į tą sritį 'reikš karą'.

Tačiau pagal 1973 metų įstatymą prezidentas gali panaudoti karines pajėgas tik jei kas užpultų JAV-bes, jų teritorijas ar posesijas, ir jos karines jėgas. Puolimas Persijos ilankos srities dar neleis prezidentui be kongreso leidimo pradėti karo veiksmus.

Tokiu būdu JAV-bėms reikėtų turėti toje srityje, kad ir mažas, karines pajėgas, kad joms išvėlus į susirėmimus JAV galėtų išpildyti savo pažadą. Kol kas toje rityje yra sutelkta gana daug karo laivų su dviem lektuvniais. Kaip jau buvome pranešę pereinamojo apžvalgoje, ten pasiūsta ir 1,800 marinų, kurie atvyks už poros savaitių.

Gynimo Sekretorius Brown savo metiniame pranešime aiškino, kad amerikiečiai jau kurį laiką žino, jog jų strateginės (atominės) galimybės gali būti panaudotos tik nedaugelyje atvejų, tačiau tos galimybės vis tiek lieka JAV gynimosi pagrindais. Tik jos igalina kitas pajėgas (ne atomines) tapti karinės ir politinės jėgos instrumentais. Jis taip pat išpėjo sovietus nemanyti, kad jie gali grąžinti amerikiečių sąjungininkams, nebijodami atakos į savo teritoriją, nors jie tiesiogiai ir negrąžintų pačiai JAV ar JAV pajėgoms.

Kol kas galimybės permesti kariuomenės dalinius į Persijos ilanką yra nedidelės. Reikalui esant per 24 val. ten galėtų būti nuskraidintas vienas batalijonas parašiutininkų iš Italijos. Per 48 val. - 1,300 papildomų marinų, per sekančias 9 dienas - 2,200 marinų, jų visa brigada (12,000) per

16 dienų, kaip ir viena 8,000 karių armijos brigada. Bet tam dar reikia daug pasiruošimų. Laivynas yra užsąkęs tris sunkius kreiserius GG-47 tipo, kuris gali sunaikinti raketas, paleistas iš oro, sausumos ar povandeninių laivų. Trys tokie laivai apsieis 2.5 milijonus dolerių.

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP
For 313 bed General Hospital
REGISTERED RESPIRATORY THERAPIST
Must be C.R.T.T. or Eligible for certification. For all shifts
REGISTERED NURSES
For all services and all shifts.
Salary commensurate with experience and ability. Liberal personnel policies & fringe benefits. Apply call or write to: Personnel Office
ST. MARY'S HOSPITAL
129 N. 8th Street
East St. Louis, Ill.
618-274-1900
An Equal Opportunity Employer (16)

Wanted
TOOL MAKERS
Journeyman or 8 years experience — Days — Overtime — Long Program — Association Shop — Full Fringe Benefits — Union Shop UAW Local 157.
DEARBORN TOOL & MACHINE CORP.
10200 FORD ROAD
DEARBORN, MICH. 48126
(Ford Rd. & Wyoming)
Phone 313-582-3636
An Equal Opportunity Employer (4-10)

WANTED EXPERIENCED FURNITURE REFINISHERS
A large Furniture Co. requires a finisher for its warehouse operations. The applicant should be competent in all phases of restoration and touch up and be experienced with various furniture finishes. This is a permanent inside position with paid vacations, medical insurance and other benefits.
Call Mr. TYLER at 216-341-3201.
J. L. GOODMAN FURNITURE CO.
3201 HARVARD AVE.
CLEVELAND, OHIO (9-15)

ENGLISH SPEAKING COMPANION
For older woman in family situation guarantee 40 hour week. Must have own transportation. Salary negotiable. REFERENCES REQUIRED.
CALL WEEK DAYS
216-831-2137 (9-11)

Iš kitos pusės

Vasario 14 d. DIRVOS nr. Jūratė Statkutė de Rosales rašo apie 'aukso kerštą'. Ji klausia: kur sovietai kasamą aukšą deda, ir siūlo įsivaizduoti:

"...šiais ar sekančiais metais sovietai paleidžia į tarptautinę apyvartą ribotą kiekį konversinių (pakeičiamų į aukšą — vm) rublių. Kiek dolerių tuomet teks mokėti už vieną rublį? Kam ir už kokią valiūtą 'trečio pasaulio' valstybės tuomet norės savo žaliavas pardavinėti? Kas atsitiks su vakarų pasaulio ekonomija? Verta yra apie tai pagalvoti."

Kaip tyčia tą pačią dieną skaičiau londoniškiame THE TIMES, kad sovietai, kurie 1970 m. iškasė 346,6 tonas aukso, 1977 m. savo produkciją padidino iki 444 tonų. (Palyginimui reikia prisiminti, kad Pietų Afrika 1978 m. iškasė 706,4 to aukso). 1976, 1977 ir 1978 metais sovietai Vakarų pasaulyje parduodavo maždaug po 400 t. 1979 metais pardavė tik pusę to kiekio, bet gavo maždaug tą pačią sumą dolerių — 2,5 milijono. Kas neturėtų stebinti. Jei aukso kainos kyla, o dolerio krinta, kam aukšą pardavinėti?

Manoma, kad Sovietų Sąjunga 1934 metais turėjo viso labo apie 3.500 to aukso. CIA skaičiavimu tas kiekis 1964 metais buvo kritęs iki 1.750 to. Prileidus, kad sovietai po to pardavinėjo beveik visą savo metinę produkciją, o kai kada net daugiau, negali manyti, kad šiuo metu jie turėtų žymias aukso atsargas. (Pagaliau nereikia užmiršti, kad ne tik aukso kainos pašoko 20 kartų, bet ir statinės žibalo: nuo 2 iki 40 dol.). Žinia, Sovietija kaip antras iš eilės aukso tiekėjas gali turėti nemažos įtakos į aukso rinką, tačiau, kad jie užsinorėtų aukšą keisti į savo rublius sunku patikėti. Nūdien oficialiu kursu už dolerį duodama 63 kapeikos, tačiau, jei kas gauna palikimą iš Amerikos, jam atlyginama ne tuo kursu, bet po 4,6 rublius už dolerį! Atseit, mokama premija už svetimos valiutos gavimą.

Rublių vertė tik tada pakiltų, jei juos būtų galima įsivežti į Sovietiją. Bet ir tuo atveju: ką už juos ten pirkši? Aukšą? Bet jei tas laisvai būtų pardavinėjimas, jį seniai būtų išpirkę partiečiai.

Vienu žodžiu, nors Mefisto jau seniai dainuoja Fausto operoje, kad vien tik 'auksas valdo mus', Kremliaus valdovai daugiau tiki į savo karinę jėgą negu į geltoną metalą.

vm

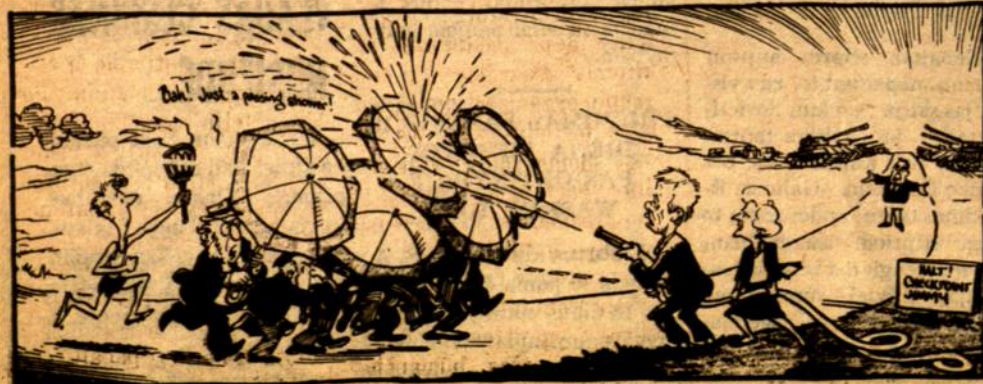
NAUJAJAI JAV LB KULTūros TARYBAI VEIKLĄ PRADEDANT

Devintosios JAV LB Krašto valdybos narei Ingridai Bublienei patikėtos Kultūros Tarybos pirmininkės pareigos. Jį sudarė Kultūros Tarybą tokios sudėties: Viktoras Mariūnas — vicepirmininkas, Rita Balytė — sekretorė, Jurgis Malskis — reikalų vedėjas ir išdininkas, Nijolė Palubinskienė — dailės sričiai, dr. John Cadzow — archyvais, dr. Augustinas Idzelis — ryšiams su mokslo įstaigomis ir mokslininkais, muz. Andrius Kuprevičius — muzikos sričiai, Algis Rukšėnas — spaudos sri-

čiai, Juozas Stempužis — radio sričiai.

Kultūros Taryba, suprasdama, kad jos veikla turėtų būti vienas iš pagrindinių šaltinių tautinei gyvybei išsivijimo išlaikyti, globoti ir ugdyti, prašo ir tikisi moralinės bei medžiaginės paramos, siūlymų ir patarimų iš Krašto, Apygardų ir Apylinkių valdybų, iš Lietuvių Fondo ir iš patriotinės spaudos.

Kultūros Taryba ieškos konkrečių kelių ir priemonių sudaryti sąlygas šviežioms idėjoms bei įmanomiems planam realizuoti, kūrėjų pastangoms įvertinti ir kūrybos vaisiams skleisti.

Manchester Guardian savaitraštis taip įsivaizduoja politiką ir olimpijadą.

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai
6845 SOUTH WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL.
Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta
Tel. 737-8600 737-8601
9837 SOUTH KEDZIE AVENUE
EVERGREEN PARK, ILL. 60642
Tel. 422-2000

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 63206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA (USPS 157580)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomene • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

AMERIKOS LINKĖJIMAI LIETUVIŲ TAUTAI

Lietuvos atstovo, dr. S. A. Bačkio, žodis per Amerikos Balso radiją į Lietuvą 1980 m. Vasario 16 dieną.

Brangūs Tautiečiai,

Vakarų pasaulyje gyveną lietuviai šešiasdešimt antrą kartą mini 1918 m. Vasario 16 dienos Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo Vilniuje sukaktį. Malonu man pasakyti Jums, kad šią progą JAV-bių Valstybės Sekretorius Cyrus Vance pareiškė man atsiųstu savo š. m. vasario 11 d. raštu — nuoširdžius sveikinimus ir geriausius linkėjimus lietuvių tautai Amerikos vyriausybės ir gyventojų vardu. Tas JAV vyriausybės ir tautos vardu mostas — primena mums, kad JAV 1940 metais liepos 23 d. griežtai pasmerkė Sovietų Sąjungos įvykdytą sulaužymą sutarčių ir priimtų įsipareigojimų bet kuriomis aplinkybėmis pagerbti Lietuvos valstybės suverenumą ir nepriklausomybę. JAV vyriausybė ir šiandieną tebesilaiko to nuostatymo ir nepripažįsta Lietuvos inkorporacijos į Sovietų Sąjungą.

Vakarų pasauliui gerai yra žinoma, kad visi lietuviai, kur jie bebūtų, trokšta laisvės ir nepriklausomybės Lietuvai. Visame Vakarų pasaulyje lietuviai stengiasi, kad Vasario šešioliktoji būtų iškilmingiausiai paminėta ir kad būtų tuo būdu pasauliui primename, kad Sovietų Sąjunga pasielgė su Lietuva 1940 metais panašiai, kaip ji dabar elgiasi su Afganistanu. Lietuvių išeivija tikisi, kad kad JAV ir visas vakarų pasaulis prisimins Sovietų Sąjungos 1940 metais agresijos žygius prieš Lietuvą ir jos tęsimą Lietuvoje militarinę okupaciją bei visus jos nusižengimus prieš tarptautines sutartis ir pasižadėjimus Maskvos pasirašytus.

Vasario 16 dienos aktą susirinkęs Lietuvos Steigiamasis Seimas 1920 m. gegužės 15 d. pirmuoju savo nutarimu taip sustiprino:

"Lietuvos Steigiamasis Seimas, reikšdamas Lietuvos žmonių valią, proklamuoja esant atstatytą Nepriklausomą Lietuvos valstybę, kaip demokratinę respubliką, etnografinėmis sienomis, ir laisvą nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis valstybėmis."

Šiomet, gegužės 15 d., sukaks 60 metų, kai Lietuvos Steigiamasis Seimas savo egzistencija atvertė naują Lietuvos istorijos lapą, kuris jam buvo lemtas ir kurį jis savo valstybiniais darbais užpildė.

Be to, šiais metais sukaunks 550 metų nuo Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Vytauto Didžiojo mirties. Tos sukaunks progą mes visi prisiminsime garbingą ir didingą Lietuvos praeitį, kaip Lietuvos himno pasakytą:

Iš praeities tavo sūnūs
Te stiprybę semia.

Lietuvos pasiuntinybės ir savo vardu nuoširdžiai Jus sveikinu tėvynėje Vasario 16 dienos progą, primindamas, kad VISUR GYVENA LIETUVIAI SAVO MINTIMIS IR JAUSMAIS BUS SU JUMIS.

JUNG TINIO AMERIKOS PABALTIEČIŲ KOMITETO VEIKLA

Jungtinis Amerikos Pabaltiečių Komitetas (Joint Baltic American National Committee) buvo įsteigtas 1961 m., kurio uždavinys yra daryti bendrus visų Amerikos pabaltiečių vardu žygius Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvinimo pastangose.

Komitetą sudaro Amerikos Lietuvių Tarybos, Amerikos Latvių Tarybos ir Amerikos Estų Tarybos pirmininkai su jų įgaliotiniais. Tarybų pirmininkai susirenka posėdžiams tik keletą kartų per metus, o jų įgaliotiniai posėdžiauja beveik kiekvieną savaitę.

Jau eilė metų, kai Komitetas samdo reikalų vedėją, kuris ir palaiko Washingtono nuolatinius asmeniškus ryšius su JAV Kongreso ir Administracijos įstaigomis.

Komitetui pirmininkauja kasmet iš eilės vienas iš Amerikos pabaltiečių tautinių tarybų pirmininkų. Praeitais metais Komiteto pirmininku buvo Amerikos Nacionalinės Latvių Tarybos pirmininkas Janis Riekstins, o šiais metais Komiteto pirmininko pareigas perėmė Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas dr. Kazys Šidlauskas. Eilinius Komiteto posėdžius šauks ir jiems vadovaus ilgametis Amerikos Lietuvių Tarybos įgaliotinis Washingtono dr. Jonas Genys, talkinamas E. Migonytės.

Praeitų metų pradžioje Amerikos Pabaltiečių Komitetas daug pastangų įdėjo pasiruošiant plačios apimties konferencijai su Valstybės departamento pareigūnais, kuri įvyko 1979 m. kovo mėn. 23 d. Septynių asmenų Pabaltiečių Komiteto delegaciją savo skaičiu-

mi prašoko Valstybės departamento ir kitų JAV įstaigų pareigūnai, kurių dalyvavo bent dešimtis.

Konferencijoj buvo smulkiai išdiskutuota visa eilė Pabaltijo valstybės liečiančių politinių klausimų. Svarbiausia buvo paliestas tolimesnis Pabaltijo valstybių diplomaetinis atstovavimas ir 1980 m. Madrido konferencijos problemos.

Svarbų klausimą sudarė Lietuvos pasiuntinybės besibaigiančios lėšos, ką pavyko po ilgų svarstymų tik paskutinėmis savaitėmis sutvarkyti, į šį reikalą įsijungiant ir Latvijos bei Estijos diplomatiniais atstovams.

Kaip anksčiau, taip ir praeitų metų sausio mėn. bėgyje Pabaltiečių Komitetas aprūpino naujai išrinktus JAV Kongreso narius pagrindinėmis informacijomis apie Pabaltijo valstybių padėtį.

Prieš Komiteto metinį posėdį 1979 m. kovo mėn. 5 d. lietuvių latvių ir estų tarybos buvo aptarusios naujos Kongreso rezoliucijos tekstą, kuris buvo metinio posėdžio patvirtintas ir po įvairių keitimų buvo JAV Kongreso priimtas kaip H. Con. Res. 200, kurią Senatas nubalsavo tik paskutinėmis praeitų metų dienomis. Taigi, visų praeitų metų bėgyje Komitetui teko daug darbuotis koordinuojant Amerikos lietuvių, latvių ir estų paramą šiai rezoliucijai praveisti.

Praeitų metų balandžio mėn. pabaigoje Komiteto atstovai turėjo susitikimą su Valstybės departamento valdininku pasitarti kultūrinių mainų su Sovietų Sąjunga reikalais, liečiančiais Pabaltijo valstybes. Buvo sutarta, kad Komitetas bus painformuotas apie visus pabaltiečius, atvykstančius į šį kraštą pagal JAV ir Sovietų Sąjungos kultūrinių mainų programą.

Komiteto atstovai buvo susitikę su Tarptautinės Radijo Tarybos (Board of International Broadcasting) atstovais prašyti, kad būtų sustiprintos pabaltiečių kalbomis radijo programos per Laisvosios Europos ir Laisvės radijo stotis. Komitetas dėjo pastangas su kitomis Amerikos etninių grupių organizacijomis, kad būtų padidintas finansavimas šioms radijo stotims. Šių pastangų poveikyje kongresmanas E. Derwinski gavo užtikrinimą iš Atstovų Rūmų Lėšų Paskirstymo Komiteto (Appropriations Committee), kad papildomos lėšos būsiančios paskirtos, jei jos bus reikalingos.

PRO ŽIŪRONA

BLANKIAI praėjo oficialus Vasario 16 d. minėjimas Clevelande. Buvo visi reikalingi elementai - tradiciniai judesiai, dalyvavo garbingi svečiai, netgi televizijos reporteris - tačiau pro pirštus praslydo orumas ir rimtis...

Osugebėjimo ar pajėgumo stoka tikrai negalima skystis! Tose pačiose patalpose ne vienas renginys buvo pristatytas išskirtinai lygyje tiek turinio, tiek estetiniu, tiek ir svetingumo atžvilgiu.

Kada iš metinės šventės, turėjusios būti manifestacija, grįžti namo nuleista galva antrus metus iš eilės - kas nors turi būti keistina! Jei praėjusį kartą žemą minėjimo pravedimo lygį buvo galima daleisti nesutarimų išdava, paskartojimas to paties nebegali būti pateisinamas jokiais prielaidomis.

Su minėjimo rengimo PRIVILEGIJA, lygiagrečiai eina PAREIGA ir ATSAKOMYBĖ. Tai, kas turi būti dalis rimtos, gražios ir kilnios užduoties plėtojimui priderančios skėmingos veiklos - apjungiant ir įjungiant visas mūsų pajėgas su respektu ir tolerancija - negali tapti platforma valdybai, ar grupei žmonių.

Nėra čia keliamas klausimas ALTO pridermės minėjimo rengimui. Anaipatol, pilnai pritariama tam. Tačiau valdybos pasireklamavimas atspausdintoje programoje (būtų tai jautrumo, ar supratimo stoka?) neatpalaiduoja ją sudarančių organizacijų nei nuo darbo, nei nuo atsakomybės. Ir jei tikime tuo ką kalbame - nė vienas negalime likti tiktai pasyviu, ar tyliu stebėtoju.

Ego

Komitetas paruošė ir įteikė JAV Kongreso nariams memorandumą 40 metų sukaunks nuo Molotovo-Ribbentropo Pakto pasirašymo progą, kas buvo sujungta su Pavergtų Tautų savaitės minėjimais.

Kuomet pasiekė žinios apie 45 pabaltiečių demaršą Maskvoje, reikalaujantį atšaukti Molotovo-Ribbentropo Pakta ir suteikti laisvę Pabaltijo tautoms, Komitetas darė pastangas per Kongresą, Valstybės departamentą ir Maskvos korespondentus gauti apie šį reikalą smulkesnių žinių. Po kokių trijų savaičių Komitetui pavyko gauti iš Prancūzijos žinių agentūros Maskvoje (kurį Komitetas buvo anksčiau kontaktavęs) pilną 45 pabaltiečių demaršo tekstą su jį pasirašiusių pavardėmis, kas buvo perduota Amerikos pabaltiečių laikraščiams ir organizacijoms.

(Nukelta į 4 psl.)

THE SECRETARY OF STATE
WASHINGTON

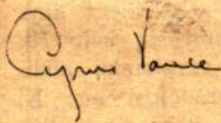
February 11, 1980

Dear Mr. Charge d'Affaires:

On the occasion of the sixty-second anniversary of the proclamation of Lithuanian independence, I am honored to express on behalf of the Government and people of the United States best wishes and warm greetings to you and to the Lithuanian people.

We recall on this occasion the profound pride which Lithuanians have in their rich heritage. Americans hold in particular esteem the strong sense of national consciousness and devotion to religious and human rights which characterize Lithuanians everywhere.

Sincerely,

Dr. S. A. Backis,
Charge d'Affaires of Lithuania.

Valstybės sekretoriaus Cyrus Vance laiškas Vasario 16 progą Lietuvos atstovui Washingtono.

Veikalą 'Tikrasis Keturakis ir jo raštai' perskaičius

Dr. J. Jakštas

Kam Lietuvoje bent kiek lietuvišką spaudą sekusiam jau senais laikais, dar prieš Pirmą Pas. karą, nebuvo žinoma komedija "Amerika pirtyje"? Daugelyje vietų ji buvo vaidinta su geru pasisekimu. Žinota, kad jos autorius kažkoks Keturakis. Kad būtų buvę du Keturakiai ir vienas jų komedijos autorius, nebuvo žinoma plačiai visuomenei. Tik mūsų šviesuomenės sluoksniuose glūdėjo kontroversinis klausimas, kuris dviejų Vilkutaičių brolių, Antanas ar Juozas, yra komedijos autorius. Klausimas kilo tuojuo po Antano Vilkutaičio mirties (1903 m.) ir jis nebuvo baigtinai išspręstas nuomonėmis nuo pat pradžių pasidalinus. Kad klausimas paliko atviras iki paskutinių laikų, matyti iš abiejų enciklopedijų, Lietuvių ir Tarybinės, kuriose teikiamos abiejų Vilkutaičių biografijos. Štai Lietuvių enciklopedijoje prie Antano V. biografijos apie "Ameriką pirtyje" rašoma: "Okupuotoje Lietuvoje literatūros istorikai komediją "Ameriką pirtyje" priskiria ne broliui Juozui, bet Antanui, nors paskutiniu laiku ji laikoma Juozo V. kūrinium. (VI. žukas). Dėl komedijos autorystės dar priduriama, kad Juozas davė siužetą, o Antanas ją literatūriškai apdirbo. Tačiau Juozui V. skirtame straipsnyje jis be rezervų laikomas komedijos autorius. Tarybinėje enciklopedijoje apie Antaną sakoma: "Manoma, kad yra padėjęs broliui Juozui parašyti komediją "Ameriką

pirtyje" (kai kuriuose šaltiniuose laikomas jos autoriumi)". Apie Juozą kaip komedijos autorių Tarybinė enciklopedija rašo: "Keturakio slapyvardžiu išleido "Ameriką pirtyje". Spėjama, kad ją parašė su broliu Antanu, pastarasis kai kurių literatūros tyrinėtojų laikomas autoriumi".

Pacituoti enciklopediniai straipsniai rodo, kad buvo linkstama laikyti komedijos autoriumi Juozą V., nors neišskirtas ir Antano bendradarbiavimas. Tik Tarybinė enciklopedijoje dar spėjama ar manoma, pasitikint kiek "senais šaltiniais", kad Antanas buvo jos autorius.

Kas Tarybinėje enciklopedijoje buvo tik "spėjama" ar "manoma" V. Kuzmickas sudarytame Antano Vilkutaičio raštų rinkinyje (nepilname) pavertė faktu ir komedijos autorystę priskyrė Antanui V. Atrodo, Kuzmickas pasielgė taip ne lengvadiškai, o pasiremdamas surinktais gausiais duomenimis. Pati kalbama veikalo autorė B. Vilkutaitytė-Gedvilienė pastebėjo, kad Kuzmickas surinko iš Rusijos archyvų net 300 Antaną Vilkutaitį liečiančių raštų.

Kai mūsų autorė pasišovė sugriauti Kuzmicko kaip vyriausio Antano V. autorystės teigėjo argumentus, ji būtų turėjusi virsti istorike ir įrodyti, kad Kuzmicko teiginys klaidingas argumentais pagrįstas. Nesimindama to uždavinio, autorė pradėjo Juozo V. autorystės gynimą aiškindama (17 p.), kaip atsirado dvi nuomonės. Ji laiko kaltininkais tris asmenis: Darbininko slapyvardžiu prisidengusio Antano V. nekrologo autorių "Vienybėje Lietuvininkų", žinomą bibliografą Baltramaitį ir prof. Volterį. Pono autorės prielaida, klaidingos nuomonės pradininkas buvo slapyvardininkas Darbininkas. Pasak Pr. Naujokaitį (Tėv. žib. 1979, XII. 13) ir V. Širvydą, (Vienybė, 1979, XII. 21) (abiejų šaltinis

tas pats Kuzmickas), Darbininko slapyvardžiu rašė Pijus Piaseckas, žinomas Amerikos lietuvių veikėjas artimas šliūpo bendradarbis, padėjęs steigti jam Lietuvos Mylėtojų draugiją ir SLA. Vadinasi, buvo žmogus, reiškėjęs lietuvių kultūrinėje ir visuomeninėje veikloje. Persasi mintis, kad Darbininkas-Piaseckas žymėjo Antano autorystę paveiktas apie jį kursavusios nuomonės, susidariusios jį pažinusių lietuvių tarpe, pirmoje eilėje Petrapilio. Sunku manyti, kad tokie Petrapilio lietuviai, kaip Baltramaitis, Būčys, Višinskis, nu ir prie lietuvių visa širdimi pritapęs prof. Volteris būtų buvę paveikti jiems vargiai žinomo "Vienybės Lietuvininkų" straipsnio. Greičiau buvo atvirkščiai. Juk "Ameriką pirtyje" buvo išspausdinta 1895 m. ir tuojuo vaidinta Amerikos lietuvių kolonijose, Rygoje ir 1898 m. Petrapilyje. Apie šį paskutinį vaidinimą prof. E. Volteris parašė straipsnį į vietinį vokišką laikraštį.

Kalbant apie 1898 m. vaidinimą Petrapilyje vėl atsisvegti ir į autorės duodamą senelio dr. J. Januškevičiaus 1943 m. laiško Juozui V. faksimilę su jo transskripcija. Deja, autorė šio laiško nekommentuoja. O Januškevičius tarp ko kita rašo: "Atsimenu gerai, kad kadaise Tamstą mačiau Petrapilyje lietuvių vakarėlio proga ir buvau Tamsai pristatytas kaip pirmą kartą ten vaidinęs Tamstos komediją" (31-2 p.). Iš Januškevičiaus autentiško liudijimo išeitų, kad Juozas V. buvo žiūroivų tarpe vaidiniant jo komediją greičiausiai 1898 m. Klausimas, ar jis tada galėjo būti Petrapilyje. Kaip Ponia rašo, jis 1897 m. paveldėjo kunigo dėdės ūkį ir "su visu uolumu metasi į... ūkininko profesiją". Gal Januškevičius po tiekų metų bus suklaidinusi atmintis ir jis vaidinime sutiktą Antaną V. laikė Juozu V. Jei taip, tai būtų įrodymas, kad Petrapilyje komedijos autorium laikytas Antanas V.

Tuo būdu, Petrapilio lietuviai nuo pat komedijos pasirodymo tarė ją esant Antano V. kūrinium. Tuo tarpu lietuviams, spietusiems apie "Varpą", jos autorium buvo Juozas V. Ponia B. V.-Gedvilienė gina Juozo autorystę kaip tik klodama varpininkų liudijimus, pradėjusi nuo K. Griniaus. Pirmasis liudijimas, teikiamas kaip priešybė Darbininkui, K. Griniaus taip pat nekrologas Antanui V. Be abejo, Grinius būtų paminėjęs "Ameriką pirtyje" komediją jei laikęs An-

taną V. jos autorium. Čia pat duodami dar du K. Griniaus laišškai, primygtinai tvirtinantieji Juozo V. autorystę. Panaudojamas dar ir P. Leono raštas, rašytas 1908 m., kur jis, kaip ir Grinius, atitaiso Baltramaičio teiginį. P. Leono rašte reikšminga pastaba (pačios autorės su geru pagrindu net kvadratinio šriftu išskirta): "Tai klaida (Antano autorystė — J. J.), kuri man teko pataisyti dar keli metai atgal užsienio spaudoje". Iš tos Leono pastabos išeitų, kad jis jau spaudos draudimo metu ginčijo Antano V. autorystės nuomonę, greičiausiai skildusią iš Petrapilio. Leono užuomina yra netiesioginis liudijimas, kad komedijos autorystės klausimas kilo nuo jos išspausdinimo ir vaidinimo pradžios ir susidarė dvi nuomonės: petrapilinė ir varpinė. Viršų gavo paskutinioji, nors ir pirmoji dar neišmesta už borto, kaip rodo straipsniai enciklopedijose, V. Kuzmicko veiklas ir pagaliau ilgas rašinys V. Širvydo (didelio Amerikos lietuvių istorijos moko-vo "Vienybėje" 1979. XII. 7, 21; 1980. I. 4 "Keturakis kitomis akimis").

B. V.-Gedvilienė sutvirtino varpinę nuomonę ypačiai paskelbdama dar niekur nespausdintus Juozo V. raštus. Jo raštai, ypačiai komedija "Šimtas margų" ir kitos nebaigtos rodo panašumą su "Ameriką pirtyje". Tas pats kalbos gyvumas, judrumas, kuo artimiausias sekimas žmonių kasdieninės kalbos. Skaitydamas jo komedijų dialogus tarsi girdi kalbant kaimiečius tokia prastute, bet išraiškinga kalba. Tad prie dokumentinių liudijimų pridėti Juozo V. veikalai pirštu prikišamai rodo, kad jis buvo "Ameriką pirtyje" autorius.

Knygos puošmena yra ir jos trečioji dalis — Juozo V. biografija. Ji nėra kokia mokslinė biografija, kurioje būtų panagrinėta jo rašytojo talento išsivystymas. O tai būtų svarbu. Juk Juozas V. buvo visiškai savamokslis (autodidaktas), jokių mokyklų nelankęs. Kaip jis galėjo išmokyti taip gražiai lietuvių ir dar kitas, kaip lenkų, rusų, kalbas? Jis turėjo būti apsigimęs knygaugrauzys, mokslo mylėtojas, jautęs pašaukimą aprašyti pastebėtus įvykius kad ir komedijų formoje.

Autorės teikiama biografinė parašyta, kaip Pr. Naujokaitis taikliai pastebėjo, "šiltai ir su pietizmu".

Dėmesio verti knygos pabaigoje tėvo pradėti rašyti atsiminimai. Iš jų matyti, kad tai turėjo būti studijiniai atsiminimai, kur užsibrėžta pavaizduoti ne tik savas asmeninis, bet dar ir jo pergyvento laiko visuomeninis gyvenimas. Kad toks užmojis turėtas, rodo smulkmeniškai aprašyta tėviškės dūminė pirkia.

B. V.-Gedvilienės "Tikrasis Keturakis ir jo raštai" yra antipodas V. Kuzmicko "Rinktiniais raštams", kur surinkti Antano Vilkutaičio raštai. Abu veikalai lygiaverčiai ir svarbūs įnašai į mūsų tautinio atgimimo istoriją. B. V.-Gedvilienė įrodė, jog "Ameriką pirtyje" parašė Juozas V. Jei kam rodytųsi jos argumentai nepakankami, teeina V. Kubiliaus nurodytu keliu nagrinėjant komedijos autorystės klausimą. Skeptikas galės pasinaudoti abiejų Vilkutaičių paskelbtais raštais.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

PABALTIEČIŲ KOMITETO...

(Atkelta iš 3 psl.)

joms bei JAV Kongresui ir Valstybės departamentui.

Kai Atstovų Rūmų Pašto Įstaigos Komitetas (House Post Office Committee) turėjo San Francisco mieste apklausinėjimą kaip sovietai elgiasi su pašto siuntomis, tai Pabaltiečių Komitetas pasirūpino, kad pabaltiečių atstovas liudytų tuose apklausinėjimuose.

Ruošiantis Madrido konferencijai Komitetas suformavo didesnę devynių tautybių grupę, pavadintą Rytų Europos Etninių Grupių Konferencija, į kurią šalia pabaltiečių įeina ir šešios kitos Rytų Europos etninės grupės, kurios veikia Pabaltiečių Komiteto vadovybėje ir bendromis jėgomis ruošia Valstybės departamentui reikalingą Madrido konferencijai medžiagą.

ALT Informacija

GERIAUSIĄ DOVANA BET KOKIA PROGA

Rasite pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

185 North Wabash Avenue
Chicago, Ill. 60601 2nd Floor

DIDELIS PASIRINKIMAS
PUOŠNIŲ IR PASKUTINĖS
MADOS KAILIŲ!

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489
(buto)

KŪRYBA IR MOKSLAS

IŠVYKA LINK ASVEJOS

Marijai Kasakaitytei išėjus

(2)

Petronėlė Orintaitė

Per ilgą kaip žarna Sirvintų miestelį burzdant, saulutė jau slydo pažemėn, o pasiekus važta Giedraičius, kur autobusas, išlaipinęs gyvąją važtą, galutinai apsistojo nakčiai - glūdėjo tiršta sutema. Net nė mėnulio, suvis tamsu. Kur eisim? Pasukam į mokyklą - tai mūsų luomo žmonių pastogė, savos profesijos ryšys. Vos išbeldžiam vidun. Pats mokytojas kažkur išvykęs, o moteris, su mažais vaikais, tamsoj nenoriai pasitinka nepažįstamas keleives jau nakčiai užkrinant. Bet mudviem nėra kur dėtis, tad su atsiprašymu, bet tvirtai pareiškiam, kad iš čia nesijudinsim, nes tai vienintelė giminiška vieta. O ramiam: jokių paklodų nereikės, štai svetainėj sofa, antrajai bus foteliukas su pristumta kėde - karališkai naktelę numigsim.

Gavom ir paklojimą, ir šio to pusryčius. Dairomės anks ti rytą po miestelį. Bažnyčia puošni, su istoriniais ženklais ir paveikslais. Kapinės kruopščiai prižiūretos, jaudina savanorių kapai... Tai čia ta šventata nepriklausomybės aukų stacija, nuoširdžią maldą ir atodūšį akstinanti...

Ežerėlis netoliese plūduriuoja, saulėkaitoj dailios kalvos mirga. Bet mudviejų širdys jau spurda lėkti tolyn - iki Dubingių dar apie 10 km. Siaip taip surandam vežiką (važelis menkutis, rodos, kad tik tik atlaikytų nesugriuvęs), ir kulinė kumelėlė duobėtu keliu pusryste nukuiuoja, mudviem kaulus gerokai pakratydama, link Asvejos bangumynų...

Gerai pataikėm, spėjom kaip tik prieš sumą. Sekminės - didelė šventė, o mielas pavasario dienų šviesumas, oras dieviškas. Ant kalvaitės kukli bažnytėlė žmonių kimština prisigrūdusi, šventorių apščiai skarelių boluoja, čia pat ir kapinaitės maldininkų prisibarstę.

Atsišliejama prie žolės apkerusio bevardžio kapo ir skalčiai sotinamės išpūdziais. Varگونų gausmas ir choro giesmių atgarsiai sodriai atskardi, medžiuose paukščiai sumišai čiauska. Kaip gražiai gieda, stebivos abi. Po sumai išterpiam į minią ir judam, naujoji vietoj viskas įdomu. Vietovė bangutai pakili, ežeras atšlaitėj veidrodžiu tviska...

Netikėtai Marytė sutinka pažįstamą: buvęs kaunietis Ramanauskas, valdininkas pasienio tarnyboj, kaip tik dabar chore giedojęs (provincijoj inteligento savaiminė prievolė visur dalyvauti, su visuomene glaudžiai sutapti). Mudviem Dievo duotas laimikis - bus kas pavadovaus, įdomybės aprodyd, nakvyne padės apsirūpinti. Sudarom dviem dienom planą. Ramanauskas, tik šian dien nuo pareigų laisvas, apvadžioja šen ten, nuo kalvos aprodo apylinkes. Nuveda susipažinti su klebonu. Geroką pusvalandį gaišinam, o jis lėto, ramaus būdo, jaukiai tylaus balso, prie vaišių užkan-dėlės šį tą pasakoja. Vienas nuotykis įstrigo lig šiol neužmirštas.

Kartą jį nuvežė su Svenčiais toli užmiškėn pas ligonę. Seną senutėlę jau kada nekelianti iš lovos, prie amžinybės slenkščio, lenkiškai švapa išpažinti, maždaug iš viso gyvenimo, kas tik atminty dar atsiverčia. Ir užsikerta: klebonėli, viena sena nuodėmė, o baisi, vargu Dievulis beatleis?

... Sakykis, tik, Dievas gailestingas, jei nuoširdi atgaila - bus kaltė dovanota, paskatinta klebonas. Moterėlė dvejuoja, net virpa lūpų raukšlės, toks kaltės baisumas. Nes tai ne koks kasdienis paslydimas, kaip susibart ar papykt ant ko, aštrų žodį numest, ne. Čia beveik eretiko svorio nedorybė, Viešpatie gelbėk... Galop ištaria tą mirtiną nuodėmę:

— Prieš eilę metų, seniai, ar nelabai sugundė?... Iš klausiau pagoniško pamokslu. Lietuviško...

Popietę užbaigiant dar laiveliu paplaukiuojam. Ir atsi-skleidžia nuostabūs Dubingių ežeras begalis, lieknai ilgas ilgutėlis. Kaip žalias žal-tys vinguruodegis, lanksčiai nusiraitęs, pakrantių žalu-mo ir salų kuokštais iškaišytas. Tie švelnių užuolankų vingiai ir paslaptingos ilankė-lės svaigiai akį magina, lapoti krūmynai paukštelių sutarti-nėm uldena. O visur Sekmi-nių pumpurai kvimpa, žieda-dulkėm oras pritvinęs. Ban-gos tolydžio žėručių žvynais jūruoja, lyg pasakoj alpių gailu-mo širdį apsemia... Toly-n nuplaukus taip oriai erdvę ir-ramiai išpūdinga: lyg visas pa-saulis kažkur tirtpe ištirpo, tik vakaro gaisais padangė rausta vandenų sidabriniai toliai žalsvai žėruoja. Tik laivelis siūbuojamai supa, irklai ritmin-gai tęskena...

Pasiekiam ir nelemta ribą, uždrausta peržengti... Vir-pulys pakrūtin durstelia: juk ir ten tas pat ežeras, tie patys lietuviški vandenys plaunasi. Ir ten pakrantės mūsų senolių pėdom nubraidžiotos, jų dar-bu atokvėpia šnara... Da-bar visa kirste atkirsta - kardo ašmenim skersai bangos už-brėžta. Grobuonio kaimyno smurtu jo klasingai prievar-tai pajungta...

Ryto metą visą pusdienį Pi-lies saloj pasibūnam. Jau pats vilgšnai smėlėtas takas nuo-kalnėn, žengimas apleistu klei-vu liepteliu per beveik sausai užslinkusi ežero kampa - isto-rine gyvybe dvilktelia ir kva-pą užima... Kas žingsnis jau-dina ir smalsą kursto, praeitin vadina... Lyg žengį prakil-nių karalių ir grakščių freilinų išpaustais pėdsakais, mindai kadais risčiom nuburgėjusių auksinių karietų vėžes... O pakojo tau sučiūža karalienės procesijoj barstyti rožių raus-vačiai lapeliai, tarsi kvapnus aksom kilimas tavo padą glausto ir žingsnį kelia, ir - i tolimų amžių sietuvus gilyn gramzdina...

Sala erdviai pakili, dar pi-lies griuvėsių likučių atlaužos kyšo. Sen ten guotais sugludę styri didžiuliai medžiai, i padebesius išdidžiai išsistiebę. Lyg didžiaugiai sargybiniai prie karališkų paminklų budi. Drūtuoliai jovarai ir liepos ši-ša senų padavų poringėm: apie didžiūną garsą ir karve-džių mostus, apie skaistuolių moterų grožį ir beribę meilę... Apie tyro jausmo virpesį kara-lienės Barbaros širdyje...

Pievelėj jauna žolytė tarpiai žalsta, žiedukais žybo. Ty-lom dairomės, istorijos dvelks-mu apgožtos, išpūdzių tvana-i net žadą veržia. Kartu ir di-dybėn kildo: tai čia mūsų gar-bės vietovė, šioj velėnoį šimt-mečių balsai dar nenutilę šnabžda, tau sielon gaiviai srū-va... Ir į bendrą amžių gran-dį jungtis kviečia...

Aplinkui šviesios kalvų pa-dairos ir nuožulnios pašlaitės raibuliuoja, o begalinio ilgumo ežeras plieno plynuma tvis-ka. Ak, tai į šiuos vaizdus čia prieš ketvertą šimtų metų gra-žuolė Barbora, lepūno kara-liaus mylimoji ir žmona, viltin-gai žvelgė ir meilės svajas sva-jojo... Ir gūdžiu kentėjimu gniuždėsi, nelemto politikos painaivų čion lyg kalėjiman nutremta. Čia jį savo riterio vyro laukė ir - valdovės vaini-ku viliojos. Nušalioj slapta-vietėj laikinai užslėpta, jauna sielvartą maldė ir - jam jaus-mingus laiškus siuntė.

Pievoj ypačiai krito akin-gausybė anemonių: rausvai

baltutės taurelytės liaunai lin-guoja vėjokšniui pūsnojan-t. Legenda sako, tai Barbaros ty-ro ilgesio ašaros grakštuolėm gėlėm sudygo ir - kaspavasari lig šiol atgyja, jos liūdesingą lemtį mini... Ak, ir jį pati bu-vo kaip ši gėlytė ankstyboj ve-joj, trapi ir gležnutė, varganai vieniša, gyvenimo negandų greitai palaužta...

Prisėdava ant nedgalio strampo. Ir sustoja laikas, dvasios regėjime pravirya toli-mų dienų didingi klodai, šimt-mečių akivaros... Visa čia pulsuoja senovės vaizdų gyvu-ma, o pasakiškos Barbaros mergiškom svajom tebkūžda žolynai, tebevirpa medžių la-pai, žemėje gelsva smiltelė ri-denasi... Tai čia jina sėdėjo ar takeliu žingsniavo, žiedus glostė ir pynės pyniojo. Gal Krokuvos karalienės vainiką baugščiai vaizdavosi ir ny-kom nuojautom kankinosi...

Visa tai arti arti dabar - ome juntama, bemaž apčiuo-piama... O visakas kažkaip glosnu ir moteriškai gležna, vien gili tyła apsiaučia ir sod-rių jaudulių tvenkia mąstymo giją... Ta paežerės kvapų vilgšnuma, ta tirtos žalumos alsa... Vos drėstam smilgos galvutę skintis ar žolės žiedelį paliesti, taip viskas istoriškai sakrališka. Net drugelių spar-nų plastėjimas šventiškai nuo-taiką kilnina...

Rods sušlama šlakai, plačių sijonų ilgos palos šiugžda, skimbeltelia gintarų vėriniai... Tai jį, jauna kunigaikštytė, atitapsena vaiskia veja... Dei-mantais žieduota ranką tiesia, lypstelia tau petį - moja veda-si link vandens... Jau brenda ežero vėson aksomo kurpele, dailutę pedą vilnys skalau-na... Neliaujama srovė beri-bį ilgesį jai ramdo, širdies gėlą guodžia:

— Zygimantai mielasis, grįžki, mano meile, mano vil-ties svajone, greičiau sugrižkil Tavo gulbė vieniša čia merdė-jimu alpsta... Raiba gegele pakilčiau, lėkte nulekčiau, As vejos gelminga sraunuma nu-plaukčiau... Diena naktis bu-dėdama tavęs aš laukiu...

Mudvi dar kartą apeinava salą lig pakraščių. Marija vis

primena šį tą iš Barbaros skau-džios tragikos: negestanti mei-lė ir dramatiškos kliūtys, auk-sinės svajos ir nuovyljo smū-giai... Galop karūnos garbė ir blizgesio puošnybė karalių sostel Bet abuoja aplinka sve-timolį šalį - atšiauri atmosfera... Kandūs geluoniai ir pa-salūniškos klastos, neapykan-tos dygliai. Ir mirtinas tėvy-nės pasiilgimas! O netrukus užbloškia siaubi liga, greit nu-skynusi trapų Lietuvos žemės žiedą... Tuomet - kraupi karsto kelionė namo: į Vilnių, į Lietuvą vežkit mane, tik ten atilsėsiu...

Ilgokai bastovos saloj (jau nebe salal), Sekminių gaiva so-tinamės, o praeities atodangos ir apylinkių žavuma stulbinte stulbina. Visa taip jautru: ir medžių šnekos klausytis norisi, lyg jie anuometinės padavas tau porina; ir žolynų mirgesys nepalyginamu audiniu žvilga. O aplinkinių padairų vingiai greta ežero žydrybės - niekad nepamirštas paveikslas. Anų laikų šilti žodžiai ore te-betvinksi, užsimerk ir klausy-kis...

Ta širdžių ištikimybės sak-mė tebebrazda pavandenės smėlio kruopelytėse, irgi velė-nos vejoj, kur bitukės dūzgia, dievų derlių renka, kur žolė-lės glosnis meldimu alma... Amžių amžiais Asveja tavo vardą gaudėsi oš, ir skaistaus jausmo žavuma niekados ne-mirs...

Lyg nuspengia ežeru trimi-tų tvoksmas, tiltu atidunda raiteliai šuoliu... Sviesaus at-loso kelim priklupe karaliū-nas sveikina širdies valdovę, troškios lūpos šventą įžadą kar-toja gosliai... Ir suvirpa jį, trapioji Vilniaus anemonė: lai-mės mirksnis išsvajotas, ežero vilnim diena naktis maldau-tas... Ima ją parankėn myli-masis, veda su savim, lyg Tro-jos sakmėje Elena Menela-jus... O pavymu Asveja žal-čūnė Homero hegzametais skanduoja pasaką nemarią... Sirmuonėlio apsiaustas tik plėstelia, purpuro karališkas raundonis suliepsnoja - Dubin-gių vienišos salos belaisvę ne-ša baltakarčiai ristiškai jau i didį vieškelį, aukso pasagom surūksta kelio vingiai... To-lumos žvaigždėj tau spindi sos-tas, deimantai karūnoje žėruo-ja apgaulios angies akim... Ak, negandų deivė Moira ten galanda dalgi, duobę kasa... Ašaros ir širdgėla - tava laimu-žė kaip Sekminių sniegas tirps-ta... Anemonės liaunas žie-das mirtinai pakąstas. Sudiev gyvenime, sudiev saulėta vizi-ja! Džiaugsmas aitrūsia kančia pavirto, pumpuras palaužtas pavasario gražumoj...

Bet ligšiol tavo laimės geis-mą strazdas jovaro viršūnėj gieda, tavo veidą begaliniai vandenys atšovaitom išrašo... Anemonių tyruma dar skruos-tų skaitstį mena, o rastos lašai sužybsi jaunų akių žvaizduma. Tavo legenda ir šiandien beri-buliuoja Asvejos juostoj...

Tas keturšimtis metų ir mū-sų dabartis liejasi draugėn į vieną žavesi akimirką: Radvi-lų pilies bokštai, mirgesiu dan-gun nubėgę, debesis tebegai-

(Nukelta į 6 psl.)

Vilniaus panorama.

IŠVYKA LINK ASVEJOS...

(Atkelta iš 5 psl.)

nioja, vėjas varpučio vejoj tavo ilgesiu tebeplavėna... Ir tavo pėdsakas dar šyla smėly, kad ilgų laikmečių žingsniai i neapprėpiamo jaudulio mirksni pervien suplaukia...

Tavo vardas - mūsų istorijos nedylanti žvaigždė, ištikimybės ir liūdno lemties graudi daina. Karalienės lietuvaitės grožis tebespinduliuoja Aušros Vrtų madonos garbėj...

Kitą dieną vėl saulėta ir giedra. Ryžtavos paėjėti į laukus - susipažint su apylinkėm, pamatyti vietinio valstiečio buveinę, kad išvyka būtų dar kupinesnė.

Varsnų pažingsniuojam grūbiu kaimo keliuku ir sukam i vidutinio ūkio sodybą. Medžių keletas, šioks toks daržas palangėj, trobos pakenčiamai atrodo, gyvenamoji net apyauja, tik tvorų lyg būta, lyg sugriūta. Kūdroj antys turkia, pievoj galvijai ganosi, žolė skabo.

Viduj jaunoka moteris triūsia, vaikas asloj burzda. Į labą dieną ji tik pakelia akis ir smigliai varsto, be abejo, šio kiadienį nekviesti svečiai neapgedaunami.

Pratariam, gal pieno puodelį gautume užgerti, užmokėsim. Tada šeimininkė šurkščiai mestelia: my polacy! Ir nejudą iš vietos.

Marytė lenkiškai pamalonina, girdi, viskas gerai, lenkai ar lietuviai, tik norėtume pieno lašą, galutis nuo miestelio, šilumoj patroškom. Ne dykai, apmokėsim. Nie, my polacy! - dar griežčiau užkerta anoji. Eikit kitur, čia nieko negausit. Tai gal nors vandens? - švelni na Marija, bet anoji purto galvą ir kandžiai šypsosi...

Taip nė vandens negavė, grįžtam atgal. O Ramanauskas buvo mus išpėjęs, kad prie demarkacijos linijos apylinkėse nemaža sufanatizuotų tamsių žmonių - lenkų agentai slapta skverbiasi ir suktais prsimanymais kursto neapykantą prieš lietuvius, ardo tarpusavio sugyvenimą. O čia visi dievoti katalikai. Ir joki lenkai, tik sumulkinti dūkeliai, jų ir lenkiškos kalbos tartis dūkiška.

Iš Dubingių grįžom į Kaurą kitu keliu - pro Moletus. Dar dailiom vietovėm pasigrožjom. Nuotakių dirvonų su miškeliais ir ežerėlių čia gausu. Tik ūkiai vietomis nuskurdę, trobos apšiurę. Vienur prie kelio rėpso trobesiai perdėm kiaurais stogais, nuogi grebėstai barkšo, sienos išklype, langai skuduru užkamšioti. O žmonių gyvenama: vištos kapstosi, šunelis losnoja. Ir koks taiklus kaimo vardas lentelėj skelbiasi: Dienvagiail Matyt, čia žmonės tinginiu sau dienas vagia - apsielaide skurdžiai gyvena.

Šita išvyka - pabuvojimas Radvilų pilies saloj - liko ilgam nepamirštama. Maloniausia Sekminių šventė. Ypač Marytė, istorikė, paskiau vis minėjo kelionę ir pergyvenimus, kurie dar sodriau pakurstė jos meilę savo tautos praeičiai.

Oman buvo nuostabi patirtis, kad Marija, išaugusi inte-

Andrius Morkūnas Žaibo klubo narys varžybų metu Kanadoje.

PABALTIEČIŲ SLIDINĖJIMO VARŽYBOS

Pabaltiečių slidinėjimo varžybos šiais metais įvyko Moonstone slidinėjimo vietovėje, Ontario, Kanadoje. Moonstone slidinėjimo vietovė yra gražiai sutvarkytas rajonas kur praktikuojamas alpinistinis ir Cross-Country slidinėjimas. Rajonas priklauso jau keletą metų lietuviui p. Stanaičiui ir yra aptarnaujamas 25 asmenų. Pabaltiečiai slidininkai šioje vietoje varžybas rengia jau trečius metus, gaudami įvairius papiginius. Estai tvarko Cross-Country slidinėjimo takus ir gavo savo nuožiūrai iš

ligentiškoj šeimoj, nebe kaimė, gimnaziją išėjusi Varšuvos didmiesty, betgi šioj spontaniškoj išvykoj visus nepatogumus priėmė su šypsena: jai viskas gera ir įdomu, viskas smagu ir nuotykinga. O esu patyrusi, kad kelionėse miestai kai auklėtos merginos dažnai tampa egoistiškai irzlūs ir nervingos, kai pasigenda įprastų patogumų, tuoj im demonstruoti savo poniškų lepumų plonybes. Šikart pasidžiaugiau, kad bendrakeleivė tokia taiki ir demokratiškai paprasta, vis geros nuotaikos, be pretenzijų. Reikia manyti, kad ji turėjo gerą išmintingą motiną, kuri vaikų neišlepino, o palenkė į dvasinę kultūrą ir įgūdė šviesų altruizmo: be puiybės ir be egoizmo mylėti žmones ir visur nešti vien gerio grūdą savo artimui. Tikrai, Marija niekad neprasikišo siaura savimyla nei ambicijos aštrumais. Atrodė, ji niekam nejautė neapykantos nei paniekos.

Stanaičio atskirą namą, kurį atremontavo ir padarė Cross-Country bustinę, kur galima pasišildyti, slides vaškuoti, užsiregistruoti rungtynėm.

Šiais metais į pabaltiečių Cross-Country varžybas užsiregistravo daugiau slidininkų negu į alpinistines varžybas, iš viso 39 varžovai. Gerieji slidininkai buvo tarptautinio lygio. Estas P. Vellend, kuris buvo Kanados Olimpinių rinktinės kandidatas, nubėgo per šias pabaltiečių varžybas 10 km. per 37:57 minutes. Mergaičių ir moterų klasėse gavo pasireikšti ir lietuvaitės: 3 vietą laimėjo Vida Kijauskaitė, Clevelando žaibas, 37:98 minutės, 4 vietą — Lina Žiedonytė, žaibas, 38:36 minutės, 8 vietą — Lisa Morkūnaitė, žaibas, 49:33 minutės, ir 9 vietą — Brigita Paliūnaitė, Toronto Vytis, 50:58 minutės. Jau nių klasėje, 5 km., geriausias buvo iš lietuvių Paulius Kijauskas, žaibas. Vyrų klasėje dalyvavo vienas lietuvis slidininkas Gytis Barzdukas.

Alpinistiniame slidinėjime iškiliausiu pabaltiečių slidininku tapo estas E. Rutnik. Antru geriausiu pabaltiečių slidininku — Paulius Kijauskas, žaibas. Moterų klasėje geriausia pabaltietė slidininkė — Vida Kijauskaitė — žaibas.

Iš pabaltiečių varžybų išvedami ir lietuvių klubiniai rezultatai. Sudėjus visus taškus iš Slalono, didžiojo

PHILADELPHIA

LIETUVIŲ NAMŲ TALKININKŲ PAGERBIMAS

Philadelphia ir bendrai visa Pensilvanijos valstybė praėityje lietuvių išeivijos gyvenime suvaidino nemažą vaidmenį. Čia kūrėsi pirmosios lietuviškos parapijos, klubai, liet. laikraščiai, chorai bei įvair. vaidintojų būreliai. Karo audroms praūžus, nemaža lietuvių dalis patraukė į vakarus, geresnio pragyvenimo ieškodami. Aišku, sumažėjus lietuvių skaičiui, tuoj buvo pastebėtas ir lietuviškos veiklos silpnėjimas. Klubai bei kt. lietuviški kultūriniai švyturiai ypatingai tai pajuto ir netekus veiklesniems nariams, veikla jų pradėjo mažėti, ir taip pamažu vienas po kito likvidavosi. Vienintelis dar tebeveikias klubas iki šiai dienai yra Lietuvių Namai, anksčiau turėjęs Lietuvių Muzikalinio klubo vardą.

Prieš šesetą metų Lietuvių Namai persiorganizavo — pakeitė savo vidaus įstatus ir iš pašalpinio klubo tapo akcine bendrove. Išrinko naują direktorių Tarybą, vadovaujamą G. Surdeno ir sudarė valdybą, kuriai pirmininkauja V. Šalčiūnos.

Per tuos paskutiniuosius šešerius metus, Lietuvių Namai, kiek leido lėšos, bu-

slalono ir Cross-country, lietuvių slidininkų klubai išsiri kiavo taip: Clevelando žaibas — 90.0 taškų, Toronto Aušra — 19.5 taškų, Toronto Vytis — 18.0 taškų ir Bostono Grandis — 7.5 taškų. (vė)

vo pagrindinai atremontuoti — pritaikant juos šių dienų reikalavimams. Iš didesnių atliktų darbų, paminėtini — uždengtas naujas stogas, įvestas oro vėsinimas, pertvarkytas priėškambarys ir rūbina, sutvarkyti vyrų ir moterų kambariai, sumodernintas baras ir pati virtuvė ir dar daug atliktų darbų, kurių visų čia negalima išvardinti. Didesniems darbams atlikti buvo samdomi rangovai, tačiau mažesnieji darbai buvo atliekami savo jėgomis, tal kos būdu. Jei neatsirastų pakankamai talkininkų, vargu, ar Lietuvių Namai pajėgtų tai viską atlikti. Per visą šį laikotarpį per du šimtai asmenų mažiau ar daugiau prisidėjo savo darbu.

Lietuvių Namų vadovybė, norėdama kokių nors būdu atsidėkoti talkininkams už jų įdėtą darbą, gerinant klubo stovį, nutarė š. m. kovo 15 d. 7 val. 30 min. suruošti Lietuvių Namų talkininkų pagerbimą, kviečiant visus savo narius bei Philadelphijos ir jos apylinkės lietuvius apsilankyti. V. M.

WANTED JOURNEYMEN AUTOMATIC SCREW MACHINE

Set up operator with job shop experience on B & S. To work & live in sunny California. Benefits & holidays. APPLY CALL OR WRITE WARRING INC. 2631 E. 55 HUNTINGTON PARK, CALIFORNIA (7-9)

Wanted BORING MILL OPERATORS

Precision work — Journeymen or 3 years experience — Nights — Overtime — Long Program — Association Shop — Full Fringe Benefits — Union Shop UAW Local 157. DEARBORN TOOL & MACHINE CORP. 10200 FORD ROAD DEARBORN, MICH. 48126 (Ford Rd. & Wyoming) Phone 313-582-3636 An Equal Opportunity Employer. (4-10)

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĖ — ĮSITIKINSITE.

Valentina Ūselienė

MIKO ŽYGIS

Dirvos konkurse premijuota novelė

Buvo turbūt tik po dvyliktos, kai aš, at-sargaus beldimosi į langą pažadintas, išėjau į gatvę. Mikas ir Aldona, kaip tamsūs še-šėliai, stovėjo pavartėję. Vos beištarę pasi-sveikinimo žodžius, išskubėjome numatyta kryptimi.

Vilnius giliai miegojo. Naktis buvo tamsi ir tik retkarčiais mėnulis išlindęs pro debesų tarpą, nužerdavo miestą savo balzgana ne-jaukia šviesa. Ėjome tyliai. Visi dėvėjome batus storais guminiiais padais, kaip buvome iš anksto susitarę. Stengėmės eiti tamsiu gatvės pakraščiu, susiliedami su namų fa-sadais bei tvoromis. Skubėjome. Dar prieš aušrą turėjome būti Pavilny, kur stovėjo tremtinių ešalonas, o viename iš jo vagonų buvo Miko vyresnysis brolis Antanas. Vakar dieną mes visi buvome Pavilny ir matėme žmonių prigrūstą traukinį, o Mikas, netikė-tai prie vieno iš tų vagonų durų plyšio, pa-stebėjo savo brolio išblyškusį veidą. Jam net pavyko su broliu ženklais susikalbėti. Mat, juodvių vienas dėdė buvo nebylys ir juodu, dar vaikai būdami, buvo pramokę nebylių kalbos. Dabar juodviem tai išėjo į naudą. Miko brolis maldautė maldavo ginklo — re-volverio. Prašė naktį atnešti. Esą nedaug sargybinių tesaugoja nakties metu. Kodėl jam reikalingas ginklas jis nesuspėjo pasa-kyti, nes kareivis, pastebėjęs jį darant ženklus, liepė nuo durų pasitraukti. Tačiau Mi-kas tikėjo, jog Antanui ginklas reikalingas tam, kad galėtų pabėgti, o ne nusižudyti, nors ir ta mintis buvo jam kilusi. Bet kaip ten bebūtų, Mikas buvo tvirčiausiai pasiry-žęs tą ginklą savo broliui įduoti.

Vakar vakare jis su Aldona, savo myli-mąja, buvo atėję pas mane. Mat jis žinojo, jog aš dar iš seniau turėjau mažą revolverį. Iš pradžių mudu su Aldute stengėmės jį vi-sokiais būdais atkalbėti. Aldutė drebėjo dėl jo gyvybės, o aš, iš viso, netikėjau, jog tai buvo įmanoma. Tačiau veltui!

— Supraskite mane, — kalbėjo Mikas įsikarščiajęs, žingsniuodamas iš kampo į kampą mano mažam kambarėly. — Tas gink-las visa Antano viltis. Gal jis galėtų pabėgti, o gal jis dar ir kitiems galėtų padėti. O gal jo gyvybė nuo to priklausys... Jurgi, tu turi man duoti tą revolverį! Jei neduos, tu man

ne draugas! Be to, aš vistiek gausiu ginklą, nors ir tektų pavogti... Žinau net iš kur, — pridūrė niuriai. Gal jis tik mane baugino. Tačiau, viena buvo aišku — jis buvo pa-siryžęs visa kam.

Pastebėjęs, jog aš suabejojau, jis pa-griebė mane už rankos ir įsikarščiajęs kal-bėjo toliau:

— Aldutė jau žino. Aš šiandien dar kar-tą buvau nuėjęs į Pavilnį ir apžiūrėjau vis-ką. Juk Antanas sakė, jog vagonus naktį saugoja tik du kareiviai. Tikriausiai, vienas priekyje, o kitas gale traukinio. Antano va-gonas viduryje.

Čia jo balsas lūžo, ir jis kurį laiką tylėjo.

— Bet aš jam turiu padėti! — Sušuko Mikas beveik su ašaromis. — Aš turiu! Ko verta būtų brolio meilė!? Ko vertas drau-giškumas!? Tai ką, jūsų nuomone, aš turė-čiau nueiti išlydėti brolių į laimingą kelionę, į Sibirą! Gal net nosinaite pamoti!

Prišokęs prie manęs ir degančiomis aki-mis žiūrėdamas man tiesiai į akis, dar kartą tarė:

— Jei tu nepadėsi man — nesi man draugas!

— Gerai, gerai, — tariu aš, matyda-mas, jog nėra vilties jo atkalbėti. — Tu sa-kei, jog turįs planą. Koks tas tavo planas? Papasakok bent.

Kiek aprimęs, Mikas išdėstė, ką jis bu-vo sugalvojęs. Antano vagonas stovįs prie pat nedidelės patiltės. Turėtume nueiti į Pa-vilnį anksti rytą — prieš pat aušrą. Tuo metu Pavilnio slėnis būna dažniausiai giliam rūke paskendęs. Matomumas menkas. Mudu su Aldute turėtume bandyti atkreipti sargybinių dėmesį į save. Aldutė, mokėdama kiek kal-bėti rusiškai, prašytusi leidžiama pereiti į kitą stoties pusę — už traukinio bėgių, ro-dytų iš anksto paruoštą kokį nors raštelį su adresu, įtikinėtų, jog jos motina staiga su-sirgusi, ar ką nors panašaus... Aš tuo tar-pu turėčiau apsimesti esąs girtas ir, tarsi, bandyti pereiti bėgių tinklą traukinio gale, tokiu būdu nukreipdamas į save antro sar-gybinių dėmesį. O tuo tarpu Mikas, išlindęs iš po patiltės, peršokęs siaurą tarpelį iki va-gono, įduotų jau jo laukiančiam Antanui tą mažą ryšulėlį su revolveriu. Tai užtruktų, pagal jo nuomonę, tik keletą sekundžių.

Planas mūsų jaunos galvoms atrodė rizikingas, bet ne neįmanomas. Žinoma, bu-vo visokių galimybių. Galėjo pastumti va-gonus į vieną ar į kitą pusę, galėjo būti naktį daugiau sargybinių, gali rytoj iš ryto visai nebūti rūko ir t.t. Visa tai mes ban-dėme apsvarstyti. Bet Miko pasiryžimas bu-vo nepalaužiamas.

— Aš turiu bent bandyti! — tarė jis pagaliau, maldaujamai žiūrėdamas į mudu abudu. — Aš negalėčiau kitaip gyventi! Jei judu nenorite man padėti, aš eisiu vienas.

Tas liūdnas rezignacijos tonas pagaliau nusvėrė ir mudvių sprendimą. Matėme, jog kitos išeities nebuvo. Jeigu Antano maldavi-mas ir buvo įkyptas tik iki beprotystės iškankinto žmogaus dvasios, tai vistiek tai buvo pagalbos šauksmas, ir jis turėjo būti išgirstas.

Dar kurį laiką sėdėjome tardamiesi dėl smulkmenų. Aš įdaviau Mikui revolverį, ku-rį jis pats žadėjo tinkamai supakuoti. Suta-rėm išeiti iš namų apie 1-mą valandą nakties, kad būtume Pavilny dar prieš aušrą, kuomet rūkas būna tirščiausias.

Tai gi dabar, vidury nakties, mes skubė-jome tylėdami. Mudu su Aldona — aš iš draugiškumo, o ji iš meilės — lydėjome Mi-ką į jo žūtbutinį žygį. Visi žinojome, jog šansų buvo mažai, bet mes buvome tokie jauni! Visi buvome vos persirite per aštuo-niolika metų, visi Vilniaus Universiteto pirmo kurso studentai. Na, o tokiam amžiui viskas atrodo galima ir įmanoma.

Vilniaus gatvės buvo visai tuščios ir paskendusios nejaukioj tyloj. Po kiek laiko mūsų ritmiški begarsiai žingsniai, keistos klaidžios gatvės ir tarsi besislapstą pakam-piuose nematomi pavojai, perkėlė mus visus iš tikrovės į kažkokį nerealų sapną, ar, tik-riau sakant, siaubingo slogučio pasaulį. Dan-guje blėso žvaigždės ir pakilęs vėjas iš kaž-kur atnešė suplėšyto, išdraikyto rūko gaba-lus. Atrodė, jog atskrido nematomos nakties dvasios, apsupo mus savo nejaukais sapnais ir stengėsi nūvesti, nustumti, nuvilioti mus į bekraštę klaidą nebuitį.

Atsidusome lengviau tik pamatę Belmon-to kalno šlaitus. Čia buvo kiek šviesiau. Smė-lėtos atkrantės, lyg pienu užpiltos, rodė ke-lią į kalną. Ne vieną kartą čia buvome ėję pasivaikščioti, gražių vietų beieškodami, ir todėl lengvai suradome taką, kuriuo buvo lengviausia įlipti į kalną. Užlipę atsiradome jauname pušyne. Tačiau takas buvo apau-gęs tankiais krūmokšniais, ir todėl mus vėl apsupo tamsa. Bet nuo čia jau buvo netoli iki Pavilnio.

— Aš visai uždusau, — sušnibždėjo Al-dutė. Einame truputį lėčiau.
(Bus daugiau)

A.A. ADOLFĄ VENCLAUSKĄ Į AMŽINYBĘ PALYDĖJUS

Negailestinga mirtis ap-lankė negausią Worcesterio lietuvių koloniją. Šių metų vasario mėn. 6 d., Mass. Universiteto ligoninėj, sun-kios ligos iškankintas mirė Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopos garbės šaulys, v. s. A. Venclauskas. Velionis gi-mė 1900 m. gegužės mėn. 10 d. Malinavo vns., Rasei-nių apskr. Baigė Alytaus gimnaziją, o 1928 m. prie švietimo ministerijos gavo pradžios mokyklos mokyto-jo teisę, dirbo kaip mokyto-jas, vėliau pradžios mokyk-lų inspektorius.

1915 m. Petrapilyje įstojo į J. Vaičkaus dramos studi-ją, su kurią paskui dirbo Vilniuje, Kaune ir kitur. Buvo visuomenės veikėjas. Alytaus šaulių būrio vadas, dalyvavo Klaipėdos krašto atvadavime. Be to buvo

Alytaus ir Tauragės šaulių rinktinės valdybos pirmi-ninkas. Nesvetimas jam bu-vo ir spaudos darbas. Bend-radarbiavo Trimite, Lietu-vos Aide, Jaunojoj Karto-j, Skautų Aide ir kitur.

1944 m. pasitraukęs į Vo-kietiją, atsidarius lietuvių mokykloms, įsijungė į pe-dagoginį darbą. Mokytoja-vo Liubeko, Neustadto ir Vasario 16 gimnazijose. Įstojo į Skautų Sąjungą ir ėjo įvairias pareigas.

1957 m. atvyko į šį kraš-tą ir apsigyveno Worces-tery. Clarko universitete dėstė rusų kalbą, dirbo to paties universiteto bibliote-koj. Čia irgi įsijungė į vi-suomeninį darbą. Dirbo su skautais. Jiems jis buvo vy-resnis brolis savo patari-mais, pravedavo įdomius pašnekesius. Įsisteigus Dr.

Vinco Kudirkos šaulių kuo-pai, įstojo į ją nariu. Įdo-mus paskaitininkas, geras kalbėtojas buvo mėgiamas visuomenės ir kviečiamas kalbėti įvairių progų metu. Būdamas aktorius, jautriai d e k l amuodavo eilėraščius minėjimų ir šaulių laužų progomis. Kaip šaulys vete-ranas, veiklus narys, buvo išrinktas kuopos Garbės šauliu.

Jau ligos slegiamas para-šė knygą iš bolševikų pir-mos okupacijos metu, "Ko-voje su milžinu". Ją išleido Worcesterio Skautų Akade-mikų skyrius. Šios knygos pristatymas suruoštas 1979 m. lapkričio mėn. 11 d. Tai buvo pasakyta jo paskutinė kalba ta proga. Nepaprastai ligos varginamas, bet su-kaupęs paskutines jėgas, dalyvavo lapkričio mėn. 25

d. šaulių ir skautų ruoštam kariuomenės šventės minė-jime. Gal būt net nepagal-vojo, kad paskutinį kartą įsijungė į skautininkų ratą, kada jie dainavo "Lietuva Brangi" po įžodžio.

Velionio Adolfo kūnas bu-vo pašarvotas Dirska-Kaz-lauskas laidotuvių koplyčio-je. Uliūdimė likusi žmona Aldona, vietoj, gėlių prašė auką skirti Skautų Fondui. Sargybą prie karsto sto-vėjo uniformuoti šauliai-lės, skautininkai-ės. Atsisveiki-nimas įvyko vasario 8 d. va-kare, kurį pravedė v. s. P. Molis. Skaucių Neringos tunto vardu atsisveikino ps. R. Grigaitienė, Skautų Ne-vėžio tunto vardu s. R. Ja-kubauskas. Naujosios Ang-lijos rinktinė ir Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopos var-du pirm. A. Zenkus. Skau-tų Sąjungos ir Pirmijos var-du v. s. P. Molis. Visi savo žodyje išreiškė užuojautą

našlei Aldonai. Pabrėžė, kad jo liūdi ne tik ji, velionio Lietuvoje likusi sesuo Tere-sė, bet visi Worcesterio ir Amerikos lietuviai, nes ne-tekome didelio ir darbštaus visuomenės veikėjo, lietuvi-o patrioto, savo gyvenimą pa-šventusio jaunimui ir Lie-tuvos gerovei. Atsisveiki-nimas užbaigtas visiems s k a u t i n i n k a m s sustojus prieš karstą į ratą, sugiedo-jus skautų tradicine "Atei-na Naktis" ir paskutiniu "Labanakt".

Gedulingas šv. Mišias, šv. Kazimiero parapijos bažny-čioj atnašavo klebonas kun. A. Miciūnas, asistuojant kun. A. Jankauskui. Karstą nešė uniformuoti skautininkai. Ilga vilkstinė automo-bilių palydėjo į amžino po-ilsio vietą — šv. Jono kapi-nės. Tebūna Tau mielas bro-li šauly ir skautininke leng-va, nors svetimo, bet sve-tingo šio krašto žemė. (e. g.)

DR. DOVAS ZAUNIUS

Nugrimzdusių varpų krašto sūnus

Dr. Albertas Gerutis

Lietuvos užs. reikalų ministeris Dovas Zaunius.

Š. m. vasario 22 d. sukako 40 metų, kaip Kaune mirė daktaras Dovas Zaunius. Jaunajai kartai toji pavardė jau nebedaug ką pasako. Tuo tarpu jis nepriklausomos Lietuvos valstybės gyvenime kaip diplomatas ir užsienio politikos vairuotojas suvaidino itin reikšmingą vaidmenį. Iš visų buvusių užsienių reikalų ministrų Dovas Zaunius išbuvo tose pareigose ilgiausią laiką: 4 metus ir 7 mėnesius. Tiesa, Lietuvos laisvės laikais dar du asmenys vadovavo užsienių reikalų ministerijai po daugiau kaip keturius metus: Stasys Lozoraitis (tik vienu mėnesiu trumpiau kaip Zaunius) ir prof. Augustinas Voldemaras, ministeriavęs 4 metus ir 5 mėnesius. Bet nepriklausomybės pradžioje prof. Voldemaras ilgesnį laiką praleido Prancūzijos sostinėje, kur pirmininkavo Lietuvos delegacijai Paryžiaus taikos konferencijoje, tad faktiškai jis negalėjo tada vadovauti užsienių reikalų ministerijai. Toji ministerija kūrėsi be ministro, — ministerijos laikinų valdytojų, viceministrų ir direktorių pagalba. Vienas tokių valdytojų bei direktorių buvo ir dr. Dovas Zaunius, tad jam atitenka nepriklausomos Lietuvos valstybės užsienių reikalų ministerijos vieno iš svarbiausiųjų kūrėjų garbė.

Dr. Dovas Zaunius vienu požiūriu užėmė unikalinę vietą laisvosios Lietuvos valstybės gyvenime. Jis buvo vienintelis Lietuvos vyriausybės narys, kilęs iš tos Mažosios Lietuvos dalies, kuri pasiliko už nepriklausomos valstybės ribų, — iš Tilžės krašto. Jis simbolizavo lietuvių tautos gyventojo ploto — Didžiosios ir Mažosios Lietuvos — vienybę. Tikrai nedidelė Mažosios (Prūsų) Lietuvos dalis, vėliau gavusi Klaipėdos krašto pavadinimą, apsijungė su likusiąja Lietuva. Tuo tarpu visos buvusios lietuviškosios žemės kairiojoje Nemuno pusėje pasiliko Rytų Prūsijoje. Tas kraštas betgi davė laisvajai Lietuvos valstybei vyrą, kuris, kaip jau minėjau, ilgiausią laiką vadovavo jos svarbiajai žinybai, užsienių reikalų ministerijai.

Man buvo lemta turėti nemažą reikalų su tuom Mažosios Lietuvos sūnumi. Jo mirties sukakties proga noriu į dalinti su skaitytojais tiek savo paties atsiminimus, tiek atkurti jo darbus, kurie yra įėję į naujausių laikų Lietuvos istoriją.

Pradėsiu nuo savo straipsnio, kurį paskelbiau Kauneėjusiame dienraštyje "Lietuvos Aidas", kai 1940 metų vasario mėnesį atėjo skaudžiai žinia, jog miręs Dovas Zaunius. Tas straips-

nis sudursto tarytum rėmus, kuriuose tilpo mano santykiai su velioniu. Aš pats tuo metu gyvenau Ženevoje, kur dirbau Lietuvos nuolatinėje delegacijoje prie Tautų Sąjungos. Straipsnio turinys toks:

NUGRIMSDUSIŲ VARPŲ KRAŠTO SŪNUS.

(Atsiminimų žiupsnelis apie Dr. Dovą Zaunį)

Dar tiktai prieš du mėnesius a. a. Dr. Dovas Zaunius buvęs apsilankęs Ženevon, kur tvarkė kai kuriuos finansinius klausimus, susijusius su lenkų atbėgėlių išlaikymu. Po jo sunkios ligos, išvarginusios jį visą praeitą vasarą, pirmą kartą vėl teko matyti tą pačią elegantinę figūrą, kurį ilgus metus buvo pasidariusi familiarinė Tautų Sąjungos sferose. Jis čia sutiko daug pažįstamų veidų (tai buvo T. S. Asamblėjos metu), su kuriais jam teko matyti įvairiomis progomis ar tai kaip nuolatiniam mūsų vyriausybės delegatui prie Tautų Sąjungos, ar tai kaip užsienių reikalų ministrui, atkakliai gynusiam Lietuvos reikalus Vilniaus ir Klaipėdos bylose. Dr. Zaunius, vaikščiodamas po Tautų Sąjungos rūmus, juokaudamas pasakojo, kad širdies ligą jis, greičiausia, įsigijęs kaip sykis Ženevoje, nes per ištisas naktis tekdavę ginčytis dėl rezoliucijų tekstų, nuo kurių pareidavo Lietuvos diplomatinės kovos dėl Vilniaus ir Klaipėdos pakrypimas į tą ar kitą pusę. Kad ta kova buvo nepaprastai sunki, man pačiam teko matyti 1932 m. pradžioje, kai T. Sąjungos Taryboje vėl buvo iškelta Klaipėdos byla. Ir vis dėlto tuo metu Dr. Zaunius išėjo

iš tos kovos laimėtoju, nors kovos dalyvių svoris buvo toli gražu nelygus. Jam Klaipėdos reikalai ypač buvo gerai žinomi, nes juk jis pats buvo Mažosios Lietuvos sūnus! Prieš geležinę Dr. Zauniaus logiką, gilų visos bylos aplinkybių pažinimą, pagaliau, sugebėjimą sudaryti palankią mums atmosferą sudužo visos priešingos pusės pastangos, siekusios diskredituoti Lietuvos valstybės gerą vardą. Dr. Zaunius iš viso buvo žmogus, kuris prie kiekvieno darbo sistemingai ruošdavosi, o plati jo erudicija leisdavo jam bet kuriuo klausimu tarti kompetetingą, tikro žinovo, nuomonę.

Su Dr. Zaunium likimas mane pirmą kartą suvedė dar 1921 m. pradžioje, kai jis buvo Lietuvos pasiuntinys Rygoje. Aš tuo metu buvau angažuotas į mūsų pasiuntinybės spaudos skyrių. Dr. Zaunius visada aukštai vertino spaudos reikšmę ir pats anais laikais neretai imdavosi plunksnos. Artimoje jo priežiūroje tuo

metu buvo leidžiami spaudos biuleteniai, kuriuose vyravo kovos už Vilnių obalsis. Jeigu smarki tuometinė lenkų propaganda Pabaltijyje buvo žymia dalimi suparaližuota, tai čia buvo didelis velionies nuopelnas. Pats gerai pramokęs latvių kalbos, jis labai atsidėjęs sekėdavo mūsų leidžiamus spaudos biuletenius, neretai juose įnešdamas jau tuomet pasižymėjusio diplomato pataisas bei pastabas. Nuo tų laikų ėmiau žiūrėti į Dr. Zaunį kaip į savo didįjį mokytoją, kuris, iš savo pusės, visai pėdavo mane kuklų veikimą tarnyboje ir Rygos lietuvių kolonijos tarpe. Vieningu džiaugsmu išgyvenome tą momentą, kai po Didžiojo karo sunykusi Latvijos lietuvių kolonija vėl išvydo savaitraštį "Rygos Balsą". Buvusieji ir dabartiniai Latvijos lietuviai visuomet dėkingi atmins nūn jau gyvųjų tarpe nebesantį Dr. Zaunį.

1923 m. sausio mėnesio įvykiai Klaipėdos krašte pareikalavo iš Dr. Zauniaus įtempto darbo, nes Rygoje tuo metu rezidavo Santarvės valstybių pasiuntiniai, akredituoti taip pat Lietuvoje. Kas gi būtų galėjęs geriau išaiškinti tikrąją Klaipėdos įvykių reikšmę ir nušviesti jų gilią priežastį, jei ne Dr. Zaunius, kuris pats buvo kilęs iš anapus buv. Rusijos Vokietijos sienų? Atsimenu jo pasikalbėjimą su spaudos atstovais. Dr. Zaunius galėjo apie Klaipėdos įvykius pasakyti ne tik bendrus sakinius, bet ir savo gyvu pavyzdžiu įrodyti, kad Mažosios Lietuvos lietuviybė yra gyva.

Vėliau man yra tekę būti jo gimtuosiuose Rokaikčiuose, Tilžės krašte, kai Dr. Zaunius perleido man, tuomet vieno Vokietijos universiteto studentui, savo juridinius vadovėlius, iš kurių jis pats savo laiką mokėsi. Man paliko gilų įspūdį, kai savo akimis pamačiau tą židinį, kuris suvaidino didelį vaidmenį ne tik Prūsų lietuviybės gyvenime, bet davė taip pat atgimusiai Lietuvai vyrą, kurio pėdsakų žymu tiek politikoje, tiek ekonomikoje, tiek kitose gyvenimo srityse.

Semdamas teisinių "gudrybių" iš tų pačių knygų, kurios prieš daugelį metų tarnavo tam pačiam tikslui ano meto studentui Zauniui, galėjau sekti, kaip anas studentas dar savo pirmosios jaunystės dienomis rimtai ruošėsi vėlesniam (ir taip našiam!) darbui, laimei, pa-

APAČIOJE: Rokaikčiai. Pirmas langas iš kairės yra kambario, kur gyveno Sauerweinas ir sukūrė "Lietuvninkais mes esam gimę".

švęstam atgimusios Lietuvos valstybei. Apie tai iškalbingai bylojo kruopštūs pabraukinėjami knygoje, jo pastabos, jo noras prieiti prie pirmųjų mokslo šaltinių. Jo mėgiamiausias dalykas buvo lotynų tekstai. Vėlesniuose pasikalbėjimuose su juo teko pastebėti, kaip giliai Dr. Zaunius pažino romėnų teisę, kaip nušvisdavo jo akys, kai jis galėjo pacituoti iš atminties sakinį iš "Corpus iuris civilis". Galimas dalykas, kad jau tada, kai jis pats mokėsi iš romėnų teisės vadovėlių, susiformavo vėlesnio valstybės vyro logika, imponavusi visiems, kuriems teko su juo susitikti.

Daug prisiminimų kyla atmintyje, pagalvojus apie Dr. Zaunį! Tiesiogiai su juo paskutinį kartą teko bendradarbiauti 1934-35 m. Klaipėdoje, kai jis atvažiuodavo į šį mielo pajūrio kraštą ir noriai sutikdavo paskaityti paskaitą apie Mažąją Lietuvą. Tai visada būdavo pirmiausiai visuomeninio gyvenimo įvykiai!

Dr. Zaunius, kartą kalbėdamas apie Rytprūsių lietuvių, pastebėjo, kad jis dažnai girdįs nugrimsdusių varpų garsus. Štai nugrimsdę amžinybės gėlmės ir Dr. Dovas Zaunius! Tačiau jo didi asmenybė, vienintelė nepriklausomos Lietuvos politikos padangėse nušvitusi tokia skaisčia šviesa iš nugrimsdusių varpų krašto, pasiliks jo darbuose, kuriuos įvertins istorija.

Dr. A. Gerutis

Ženeva.

Taip skambėjo nekrologas apie man artimą žmogų, kuris paveikiai įtaigavo mano gyvenimą, pakrypusį dr. Dovo Zauniaus dėka ta linkme, kuria einu dar ir šiandien. Jeigu ne mano susitikimas su juo prieš daugiau kaip pusę šimtmečio, kažin, kur būtų nuvingiavę mano keliai.

Kokiomis aplinkybėmis atsitiko taip, kad mano gyvenimo kelias nuvedė mane į to meto nepriklausomos Lietuvos valstybės diplomatinio atstovo darbo kabinetą Rygoje, papasakosiu vėliau. Šiuo gi tarpu supažindinsiu skaitytojus su ta aplinka, iš kurios kilo būsimasis ilgametis užsienių reikalų ministras.

2. "Lietuviais esame mes gimę..."

Jau minėjau, kad Dovo Zauniaus gimtinė yra Mažoji Lietuva ir dauggi toji jos dalis, kuri pasiliko už naujam gyvenimui prisikėlusios Lietuvos valstybės sienų. Jis gimė 1892 m. birželio 19 d. Rokaičiuose, Pakalnės apskrityje, vieno žymiausiojo Mažosios Lietuvos lietuvių tautinio atgimimo veikėjo šeimoje. Jo tėvas, irgi Dovas, buvo apsišvietęs ūkininkas, kurį laiką gyvenęs Jungtinėse Amerikos Valstybėse, taigi pažinęs pasaulį. Rokaičiai pasidarė svarbus mažlietuvių tautinės veiklos centras. Tai buvo "geležinio kanclerio" Bismarcko laikais, kai po vokiečių pergalės prieš prancūzus Vokietijoje išbujojo nacionalizmas, kai paplito šūkiai "viena tauta, viena kalba, vienas kaizeris". Anuomet

APAČIOJE: Zauniai: veter. dr. Endrius, ūkininkas Marike, diplomatas Dovas. Stovi: agr. Ermonas ir dr. Augusta.

VIRŠUJE: Dovo Zauniaus šeima 1899 m. Rokaičiuose. Pirmoje eilėje: dukterys Marė, Augusta. Antroje eilėje: Berta (Klimaitienė) motina Elzbieta, sūnus Dovas (vėliau diplomatas), tėvas Dovas, Ema Bruozaitienė. Stovi: Ona Bruozaitienė, Endrius, Morta ir Ermonas.

vyravusias nuotaikas netruko pajusti ir Rytprūsių lietuvių. Prūsų švietimo ministro Falko 1872 metų įsakymu vietinių gyventojų kalba buvo faktinai išguita iš mokyklų. Taip pat iš bažnyčių lietuvių kalba buvo vis labiau stumiamą. Po vokiečių-prancūzų karo suklestėjus Vokietijos ūkinis gyvenimas ir spartus supramoninimo procesas (dėka 5 milijardų auksinių frankų kontribucijos, uždėtos Prancūzijai), geležinkelių ir plentų nutiesimas bei švietimo paplitimas laužė ligi tol buvusį labiau patriarchalinį gyvenimą net ir nuošaliausioje Vokietijos imperijos provincijoje — Rytprūsioje apskrityje ir "Lietuvos provincijoje", kaip buvo vadinamos lietuvių gyventosios žemės, specialiai. Vokietybė smarkiai smelkė lietuvių kalbą ėmė dar labiau nekaip ligi tol nykti. Prieta net iki to, kad imta būkštauti, jog lietuvių kalbai artimiausiu laiku lemta amžinai nutilti.

Tokioje būsenoje Tilžėje, kuri nuo seno laikyta lietuviškų žemių sostine, radosi pačių vokiečių tarpe žmonių, kurie pasiryžo bent išsaugoti mokslui "išmirštančios" lietuvių tautos kultūros vertybių ir pačios kalbos liekanas. Iš to gimė 1879 m. Tilžėje "Litauische Literarische Gesellschaft" (Lietuvių Literatūrinė Draugija), kurios nariai pasistatė uždavinį surinkti lietuviškos kultūros liekanas ir ypač kalbos lobyną. Tam tikslui turėjo tarnauti minėtosios draugijos leistas žurnalas "Mitteilungen der Litauischen Literarischen Gesellschaft". Žurnalo išėjo 31 sąsiuvinys. Ten iš tikrųjų sutelkta nemaža vertingos medžiagos.

Tačiau veikiai pačių mažlietuvių tarpe ėmė reikštis žmonės, kurie nenorėjo — mirti. Jie persiėmė ypač 19-tajame šimtmetyje suklestėjusiomis tautinio atgimimo idėjomis. Jie pa-

kėlė balsą prieš lietuvių tautinį engimą Prūsijoje. Tarp jų buvo ir apsišvietęs Rokaičių ūkininkas Dovas Zaunius.

Kartu su kitais susipratusiais tautiečiais Zaunius organizavo peticijas į Prūsijos karalių, kuriomis reikalauja vėl grąžinti į mokyklas lietuvių kalbą. Dabartinėmis akimis žiūrint, tai buvo gana nepagrįsta viltis, kad "gerasis" karalius atmainys vyriausybės patvarkymą dėl nevoliškų kalbų mokyklose. Bet, kaip bebūtų, pakartotinės peticijos prisidėjo prie mažlietuvių išjudinimo kovoti dėl savo teisių. Kovotojų būriui priklausė tokia spalvinga asmenybė, kaip J. Sauerweinas-Girėnas, pasidaręs, pats būdamas vokiečių, vienu iš mažlietuvių tautinio atgimimo vadų ir sukūręs Dovo Zauniaus sodyboje žinomąją patriotinę dainą "Lietuviais esame mes gimę, lietuviais norime ir būt". Zauniaus ūkyje rinkosi kiti to meto susipratę mažlietuvių, kaip antai Martynas Jankus, Rambynas žinys, nusipelnęs lietuvių tautos patriarcho vardą, Jonas Smalakys, pasidaręs vokiečių parlamento nariu, prie to būrio priklausė Enzys Jagomastas, bebaimis lietuvių teisių gynėjas Tilžėje, nužudytas nacių 1941 metais, ir daugelis kitų lietuvininkų. Pas Zaunius rasdavo prieglobstį visi tie lietuvių veikėjai, kurie turėjo pasitraukti nuo rusų persekiojimų carinėje Lietuvoje ar kurie tvarkė Mažajoje Lietuvoje slaptają lietuvių raštiją spaudos draudimo laikais. Šiame spaudos darbe ypač pasižymėjo Dovo Zauniaus vyriausioji duktė Morta, kurios išliekamų nuopelnų lietuvių tautos istorijoje tinkamas įvertinimas dar laukia autorius.

(Bus daugiau)

RNS

Columbus Development Center, a residential facility for the mentally retarded, has openings for registered nurses to work full and part-time on the 1st, 2nd and 3rd shifts. Starting salary is \$6.23 hr. for 1st shift, \$7.21 hr. 2nd shift and \$7.31 hr. for 3rd shift. Includes full range of state benefits.

COLUMBUS DEVELOPMENTAL CENTER

1601 W. Broad St. Personnel Office, Columbus, Ohio 43223 Monday-Friday, 9-3 614-272-0509, Ext. 321 (7-8)

Rochesterio lietuvių radijo valandėlei 30 metų

Siemet sukako 30 metų, kai Rochesteryje, N. Y. be pertraukos lietuviškas žodis radijo bangomis pasiekia visų lietuvių pastoges. Lietuviai gali didžiuotis turėdami nenuilstamą lietuvišką radijo programą, kuri savo turiningumu, įvairumu yra įdomi ir patraukli. Tačiau valandėlės išlaikymas, jos lygis bei prasingumas priklauso nuo pačių lietuvių. Klubu vadovybės ir radijo pranešėjų. Valandėlės išlaikymui per 30 metų išmokėta apie 42 tūkstančiai dolerių.

Žvelgiant į lietuviškos valandėlės apreišką, prisimintina jos pradžia ir einamas kelias. 1949 m. į Rochestery atvyko apie 200 lietuvių tremtinių. Čia gavę darbus ir šiek tiek susitvarkę ėmė organizuotis. Kai kuriems kilo mintis įsteigti Rochestery lietuvišką radijo valandėlę. Pirmaisiais iniciatoriais buvo žurnalistas H. Žemelis ir kunigas Pr. Valiukevičius-Valiukas bei kiti. Nepaisant sunkumų, ryžosi sumanymus įvykdyti. Jiedu lankė lietuviškas šeimas, tikėdamiesi gauti paramos. Vieni į valandėlės steigimą žiūrėjo teigiamai, kiti nei-

giamai. Tačiau po ilgų svarstymų buvo įsitikinta, kad lietuviška radijo valandėlė reikalinga.

1950 metais vasario 16 d. pirmą kartą Rochestery nuskambėjo radijo bangomis lietuviškas žodis ir daina. Tai buvo jaudinantis kultūrinio įvykio momentas. Per valandėlės atidarymą žodį tarė senatorius Keating, o pirmieji pranešėjai buvo Anna Valuk, kun. Pr. Valiukas ir H. Žemelis.

Rochesteriečiai lietuvių jautriai išgyveno lietuviškos valandėlės atidarymą, nes jiems padarė nepaprastą įspūdį. Lietuviška valandėlė čia tapo kultūrinio gyvenimo centru. Visi ja buvo patenkinti ir kiekvieną sekmadienį klausydavosi. Tačiau valandėlės išlaikymas reikalavo vis daugiau ir daugiau lėšų, tai dėl to susidarė sunkumų. Mat, pradžioje valandėlė laikėsi tik iš skelbimų, bet jos programa buvo skirta lietuviškiems reikalams. Vėliau keičiantis sąlygoms ir radijo stotims, skelbimai iškrito. Valandėlė atsistojo grynai ant lietuviško pagrindo. Susidarė sunkumų. Reikėjo susirūpinti ir ieškoti iš ki-

Buvusi Rochesterio radijo klubo valdyba. Sėdi: P. Puidokas, Pr. Saladžiu, A. Cieminis. Stovi: B. Krokys, V. Žmuidzinas ir R. Kiršteinas.

tur paramos. Atsirado rimtas klausimas, ar valandėlę uždaryti, ar ieškoti bendrų pastangų ir jos išlaikymą pratęsti.

Valandėlės išlaikymui susiorganizavo Klubas, kuris valandėlę perėmė savo žinion. Klubu narių skaičius augo. Mokestis nariams buvo nustatytas vienas doleris mėnesiui.

Klubo valdybai pasitraukus, buvo išrinkta nauja valdyba, kurios priešaky atsistojo veiklus pirmininkas Pranas Puidokas su ryžtingais nariais: A. Ciemeniu, R. Kiršteinu, B. Krokui, Vyt. Žmuidzinu. Valdyba savo sumanumu ir pastangomis nugalėjo visus sun-

H. Žemelis

Kun. P. Valiukevičius

kumus ir ryžtingai tęsė lietuviškos valandėlės transliacijas.

Klubas dešimtmečio proga išleido specialų įdomų leidinį: "1950-1960 m. LIETUVIŲ RADIO VALANDĖLĖ ROCHESTERYJE".

Redagavo H. Žemelis. Klubu valdyba turėjo daug rūpesčio, žinoma, turi ir dabar su radijo stočių vadovybėmis transliacijų ir mokesčio reikalu. Sutarčiai pasibaigus nebenori pratęsti. Tai tada tenka kitos stoties ieškoti su kuria po kelerių metų vėl tas pat kartojasi. Šiuo metu, berods, net šeštoji stoty kampininkaujama. Valdyba ir pranešėjai jokio atlyginimo negauna.

Pažymėtina, kad valandėlė turi savitą veiklą, ji nėra

komercinė, bet grynai kultūrinė. Per tris dešimtmečius pasiekė puikių rezultatų. Ji ne tik stiprina lietuvių sąmoningumą ir palaiko meilę gimtajam kraštui, bet kai kurių pranešėjų turinomis programomis domina ir kitataučius.

Lietuviškos valandėlės išlaikymas nelengvas, reikalaujantis daug dvasinių ir medžiaginių pastangų, ryžto, išteklų ir nenuilstamo darbo. Kiekvienais metais buvo rengiami valandėlės išlaikymui, vieši vakarai, koncertai, loterijos ir kitokie renginiai.

Taigi Rochesteryje valandėlė tik pasiryžėlių dėka gyvuoja, tobulėja ir 30 metų išsilaikė. O tie pasiryžėliai — radijo klubo valdyba, o šalia jos uolūs pranešėjai. Anksčiau valdyba su pranešėjais ir kitais patarėjais retkarčiais susirinkę svarstydavo ir aptardavo valandėlės paruošimų reikalus ir klausytojų pageidavimus. Nes turinys ir kokybė priklauso nuo pranešėjo — programų paruošimas, žodžio pratartys, muzikos, dainų parinkimas, t. y., kad visa tai klausytojams būtų vaizdžiai įdomiai perduota. Žodžiu, pranešėjai stengiasi sudaryti tokias programas, kad jos būtų patrauklios. Pranešėjai keičiasi, jų vietas papildo kiti — jaunesni. Tačiau yra ir tokių, kurie per 30 metų be pertraukos ryžtingai dirba, būtent: A. Ciemenis, R. Kiršteinas ir V. Žmuidzinas. Ilgamečiai (20 metų) — B. Litvinienė, A. Kiršteinienė ir O. Adomaitienė.

Baigiant, malonu pažymėti, kad valandėlės puoselėtojai budi ir deda pastangų, kad visi lietuvių persimintų tautinėmis idėjomis ir neleistų savo vaikams nutautėti. Lietuviška valandėlė Rochestery yra lyg šviesos žiburys, kuris rodo tikrojo lietuviškojo kelio kryptį.

J. Mškins

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

FOREMAN

With 5 years experience. Challenging position with progressive industrial metal fabricating firm. Principally job shop operation specializing in blow pipe work and heavier sheet metal contracting for industry. Well equipped, successful, 130 employees, open shop. Actual experience in similar plant a necessity. Leadership, dedication and ingenuity are prerequisites. ALSO NEEDED EXPERIENCED BLOW PIPE INSTALLERS Salary open. Good benefits. Address resume to:
GEORGE MILLER
BOX 12748
MEMPHIS, TENN. 38112
OR CALL 901-452-5200
9 a.m. to 5 p.m. (9-19)

IMMEDIATE OPENINGS FOR

N/C PROGRAMMER

(ADAPT EXPERIENCE NECESSARY)

TOOLMAKERS

The above openings require a minimum of 5 years exp. Competitive wages. Excellent benefits and working conditions. Convenient location with parking Call 216-523-6920 for application.

GENERAL ELECTRIC

1751 E. 23rd St., Cleveland, Ohio 44114
Equal Opportunity Affirmative Action Employer M/F (8-11)

1980 METŲ E K S K U R S I J O S I L I T U V A

TAUTINIŲ DAINŲ IR ŠOKIŲ ŠVENTĖ

SVARBUS PRANEŠIMAS MŪSŲ KLIENTAMS IR BOSIMIEMS KLIENTAMS:

Mūsų skelbiamos kainos yra tikros kelionių kainos 1980 m. sezonui. Mes nesinaudojame taktikos paskelbti praeitų metų kainas, o prieš išvykstant jas padidinti.

Vienintelė numatoma galimybė kainų pakėlimui gali būti reikalavimas iš tarptautinių oro linijų primokėti už pabrangusį kurą.

Kąpo kelionių į Lietuvą ekspertai, mes stengiamės siūlyti kuo žemiausias oro kelionių kainas, ką galima gauti.

LIETUVA ir RUSIJA — 10 dienų, gegužės 7 — 16, birželio 25 — liepos 4 (dainų - šokių šventė), rugs. 17 — 26: 6 dienos, 5 naktys Vilniuje, 2 naktys, 1 diena Maskvoje, 1 naktis Frankfurte: Via TWA (per vandenyną), Lufthansa (Europoje): Išvykstama iš Bostono, New Yorko, San Francisco, minimum po 5 keleivius iš kiekvieno miesto.

LIETUVA ir LENKIJA — 11 dienų, gegužės 15 — 25, birželio 23 — liepos 3 (dainų - šokių šventė), rugs. 2 — 12, spalio 6 — 16: 6 dienos, 6 naktys Vilniuje, 3 dienos, 2 naktys Varšuvoje: Via SWISSAIR ir miegamais skyrus naktiniame traukinyje nuo Varšuvos iki Vilniaus ir atgal. Išvykstama iš Bostono, New Yorko, Chicago, minimum po 5 keleivius iš kiekvieno miesto.

LIETUVA ir LENKIJA — 12 dienų — rugpjūčio 11 — 12: 6 dienos, 6 naktys Vilniuje, 4 dienos, 3 naktys Varšuvoje, 1 naktis Zurich: Via SWISSAIR ir naktinis traukinys.

\$1,049.00 — Visos 10 ir 11 dienų kelionės, \$1,099.00 — 12 dienų kelionė. Kelionių kainos yra pagal skridimų kainas iš Bostono ir New Yorko. Keleiviams iš kitų miestų, skridimo kaina bus papildomai priskaityta prie kelionės kainos.

TAUTINIŲ DAINŲ IR ŠOKIŲ ŠVENTĖ Vilniuje įvyks birželio 26 — 29.

BALTIC TOURS yra rezervavusi vietas viešbučiuose ir šventėje, kuri įvyksta kas penkeri metai. Vietos ribotos. Užsakykite anksti.

Dėl rezervacijų ir informacijos prašome kreiptis:

BALTIC TOURS

8 White Oak Road

Newton, Ma. 02168

Tel. (617) — 969-1190

Chicagos lietuviai

Antanas Juodvalkis

PAMINĖTA VASARIO
16-JI

Korp! Neo-Lithuania Chicagos skyriaus valdyba š. m. vasario 17 d., Lietuvių Tautiniuose Namuose, paminėjo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 62-sias metines.

Minėjamą pravedė skyriaus pirm. D. Mikužienė. Įnešta Korp! Neo-Lithuania vėliava, sugiedotas Lietuvos himnas, minutės susikaupimu pagerbti žuvusieji už Lietuvos laisvę. Paskaitą skaitė PLJ S-gos pirm. Gintaras Aukštuolis. Savo žodyje prelegentas daugiausia lietė jaunimo pastangas išlikti lietuviams ir prisidėti prie Lietuvos laisvės atgavimo. Šeima, lituanistinė mokykla, jaunimo stovyklos bei kongresai lemiamai prisideda prie lietuviybės išlaikymo jaunimo tarpe. Paskaitė IV PLJ kongreso nutarimus, kuriuose jaunimas pasisako lietuviybės išlaikymo ir Lietuvos laisvinimo klausimais. Tik susipratę jaunuoliai, įstengs iš vyresniųjų perimti laisvinimo darbą ir jį tęsti iki Lietuvai išauš Laisvės rytas.

Susirinkusius maloniai nuteikė kol. Mečio Valiukėno rūpesčiai, iš juostelės perduota buv. prezidento Antano Smetonos kalba, pasakyta 1942 m. gegužės 4 d. Chicagos lietuviams. A. Smetonos kalba aktuali ir šiandien, nors pasakyta prieš 38 metus. Tada, kaip

ir šiandien, sielojamasi Lietuvos likimu ir kviečia viningai dirbti jos išvadavimui iš rusiško komunizmo vergijos.

Meninėje dalyje Jūratė Tautvilaitė, pritardama gitara, padainavo keletą patriotinių dainų, o Jolita Kriaučeliūnaitė paskaitė Aisčio eilėraštį.

Minėjimas baigtas studentų himnu Gaudeamus. Dalyvavo apie 50 žmonių, daugiausiai senosios kartos kolegos. Jaunimas ruošia minėjamą, jaunimas atlieka programą, o to jaunimo salėje nesimato.

POGRIDŽIO SPAUDA

Chicagoje ir apylinkėse prasidėję Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo minėjimai dar tebesitęsia. Minėjimus rengė LB Gage Parko, Marquette Parko, Cicero, Lemonto ir Brighton Parko apylinkės, Vyčiai, Prekybos Rūmai, Beverly Shores klubas ir kiti.

Naujoviškai šią šventę paminėjo LB Marquette Parko apylinkė. Š. m. vasario 17 d. parapijos salėje buvo surengta pogrindžio spaudos paroda ir paskaita. Minėjamą pradėjo apyl. pirm. Kostas Juškaitis, savo žodyje priminęs Vasario 16 d. reikšmę, nepriklausomybės paskelbimo akto signatarus ir savanorius-kūrėjus, apginčius Lietuvos nepriklausybę. Minėjime dalyvavo 7 savanoriai atžymėti gė-

ALT rengto Chicagoje Vasario 16 minėjimo dalyviai gerbia įnešamas vėliavas. V. Noreikos nuotr.

lėmis. Gėles prisegė jaunieji lietuviukai — Rima Polikaitytė ir Paulius Bindokas. Savanorių vardu žodį tarė Leonas Balzaras. Jis pažymėjo, kad savanoriai-kūrėjai nelauk mobilizacijos, bet valandai atėjus, visi vėl stos savo tėvynę vaduoti, nežiūrint slegiamos metų naštos.

Rūta Pakštaitė, vietoj įprastos invokacijos, paskaitė prasmingas ištraukas iš partizanų sukurtų maldų — Lietuvos kovų dainos.

Įdomią ir gerai paruoštą paskaitą apie rezistencinę spaudą, skaitė istorikas Jonas Dainauskas. Jis priminė, kad pogrindžio spauda lietuviams yra ne nauja. Rezistencija vyko carinės Rusijos okupacijos metu, Pirmojo ir Antrojo pasaulinio karo vokiečių okupacijai siaučiant, o taip pat ir pirmaisiais pokario metais — raudonojo teroro metu.

Dabartinė rezistencinė spauda skiriasi nuo ankstesnės tuo, kad dabar leidžiama labai mažais tiražais, nes neturima dauginimo priemonių. Spaudos draudimo metu, lietuviški leidiniai buvo spausdinami už Lietuvos ribų (Rytprūsioje) ir leidžiami dideliais kiekiais. Dabar rašoma Lietuvos teritorijoje ir spausdinama mašinėlė ar tiesiog ranka per kalkę. Rezistencinė spauda seniau slapta buvo gabenama per sieną į krašto gilumą, o dabar atvirkščiai — iš krašto, slapta stengiamasi permesi į Vakarus.

Žinomiausi rezistenciniai leidiniai yra LKB Kronika, kurios išleista jau 4 knygos ir Aušra, kurios atspausdinti dvi knygos, o trečioji randa si rišykloje. Rezistencinės spaudos buvo išleista antrosios okupacijos metu, bet nuo 1952 m. iki 1972 m. nėra žinių, kad kas nors būtų buvę išleista. Bent Vakarus nebuvo pasiekę jokie pogrindžio leidiniai.

1972 m. pasirodė LKB Kronika ir daug kitų leidinių. Šiuo metu žinomi dešimt perijodinių ir vienkari-

minių leidinių. Leidinių pavymzdžiai buvo išdėstyti ant stalo ir susirinkusieji turėjo progos juos apžiūrėti ir pavartyti.

Prelegentas iškėlė visiems žinomą, bet per mažai garsinamą, Gudijos lietuvių genocidinę padėtį. Gudijoje esamiems lietuviškiems kaimams neleidžiama skaityti net komunistinė Vilniuje išleista lietuviška spauda. Nėra liet. mokyklų ir lietuvių baudžiami už liet. kalbos vartojimą. Pradžioje liet. organizacijos ir veiksniai labiau susirūpinti Gudijos lietuvių likimu ir plačiau informuoti pasaulį.

Meninėje dalyje solistė Margarita Momkienė, akompanuojant Vidai Kazlauskaitė, padainavo keletą patriotinių dainų, o Rūta Pakštaitė raiškiai paskaitė ištraukas iš partizanų dainų, V. Mykolaičio ir B. Brazdžionio kūrybos, o A. Bagdonas paskaitė kelis savo kūrybos eilėraščius.

Programos dalyviai labai šiltai priimti ir apdovanoti gėlėmis ir knygomis.

Minėjimas baigtas tautos himnu.

Minėjimui, kuriame dalyvavo apie 150 žmonių, su-

maniai vadovavo Jonas Jasaitis, JAV LB IX Tarybos narys.

EKSKURSIJA Į EUROPA

"Laiškai lietuviams" organizuoja ekskursiją į Europą š. m. birželio 14 — liepos 2 d. Matysime Kristaus kančios vaidinimus, vykstančius kas dešimt metų Oberammergau miestelyje, Vokietijoje. Taip pat aplankysime įvairias įdomybes Italijoje, Šveicarijoje, Austrijoje, Danijoje. Ši 19 dienų kelionė su maistu ir viešbučiais iš New Yorko kainuos 1600 dol. Norėdami smulkesnių informacijų ir registracijos blankų, kreipkitės "Laiškų lietuviams" adresu: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

WANTED EXPERIENCED ESTIMATORS

Light and heavy steel plate and structural fabrication. Must be able to take off material from custom blueprints and have knowledge of labor hours required for fabrication. Applicants must have experience in this field to apply. Salary commensurate with experience. Apply or call to Mr. MIKE PETROVICH.

IRWIN STEEL FABRICATORS
1545 WHIPPLE RD. S.W.
CANTON, OHIO 44708
216-477-4585
An Equal Opportunity Employer (9-15)

1980 KELIONĖS Į LIETUVĄ

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
(ESTABLISHED IN 1959)

1-OS SAVAITĖS KELIONĖS IŠ NEW YORKO IR BOSTONO

- \$ 895.00 — Gegužės 12 d., rugsėjo 15 d., rugsėjo 23 d., spalio 6 d., spalio 19 d.
- \$ 995.00 — Gegužės 25 d., birželio 8 d., birželio 23 d. (Šokių ir Dainų šventė).
- \$1040.00 — Birželio 29 d., rugpjūčio 10 d.

2-JŲ SAVAIČIŲ KELIONĖS IŠ NEW YORKO IR BOSTONO

- \$1295.00 — Birželio 13 d., rugpjūčio 18 d. (Su Ryga ir Leningradu)
- \$1400.00 — Rugpjūčio 10 (6 dienos Romoje).
- \$1445.00 — Birželio 23 (Su Šveicarija ir Vokietija).
- \$1445.00 — Birželio 29 d. (Su Švedija ir Danija).

Kelionėms iš Chicagos pridėti prie kainos dar \$100.00. (Visos kainos apskaičiuotos asmeniui gyvenant dviese kambaryje).

* ALL PRICES SUBJECT TO CHANGES AND INCREASES IN 1980.

Užsiregistravusiems padedame įsigyti pasus, sutvarkome visus, kelionei reikalingus, dokumentus, gauname vizas.

DAROME ČIA PAT VIETOJE PASO IR VIZOS NUOTRAUKAS!

VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS! PRAŠOME REGISTRUOTIS!

AMERICAN TRAVEL SERVICE
BUREAU

9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643
Telephone: (312) 238-9787

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

- 7 1/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
- 7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
- 6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
- 6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.

Saint
Anthony
Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-5; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Jonas Gribauskas, vedėjas

Bostono lietuviai

VASARIO ŠEŠIOLIKTO- SIOS MINĖJIMAS

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo šventė Bostone gana plačiai paminėta. Vasario 15 d. buvo iškelta Lietuvos vėliava prie Bostono miesto rotušės, dalyvaujant mero atstovei kuri pasveikino lietuvius mero vardu. Buvo susirinkę gražus būrys lietuvių. Steponas ir Valentina Minkai paminėjo tą suktį per specialią radijo programą vasario 16 d. Sis paminėjimas buvo anglų kalba ir labai vykęs. Laisvės Varpas vasario 17 d. paminėjo per abi radijo stotis.

Visas viešas minėjimas įvyko sekmadienį, vasario 17 d. Sv. Petro parapijos bažnyčioje buvo atnašautos šv. mišios už Lietuvą, o 2 val. p.p. minėjimas vyko Lietuvių Piliečių draugijos auditorijoje. Į minėjimą atsilankė ir Massachusetts gubernatorius Edward J. King. Jis labai šiltai sveikino lietuvius ir linkėjo Lietuvai laisvės. Taip pat perskaitė savo išleistą proklamaciją. ALT skyriaus pirm. inž. Aleksandras Caplikas kalbėjo apie istorinę ir dabartinę Lietuvą

ir paminėjo Lietuvos kančias ir kenčiančius kovotojus bei prisiminė visus lietuvius, kurie kenčia tą baisią priespaudą. Bostono miesto tarybos narys Raymond Flinn džiaugėsi galedamas dalyvauti šioje lietuvių šventėje. Kaip gubernatorius, taip ir jis ryškino gražų lietuvių įnašą į Amerikos kultūrinę bei visuomeninę gyvenimą ir kokie geri Amerikos piliečiai yra lietuviai.

Irena Veitienė supažindino su pagrindiniu kalbėtoju prof. dr. Domu Krivicku, kuris atvyko iš Washingtono.

Dr. Krivickas kalbėjo apie Vasario 16-sios aktą, kaip komunistai dabar bando sukurti naujo žmogaus tipą, apie jų vedamą kovą su bažnyčia, apie Lietuvos pogrindyje leidžiamus laikraščius ir jų reikšmę. Dr. Krivicko kalba buvo įdomi, liečianti aktualius dienų klausimus.

Labai gražiai kalbėjo ukrainiečių atstovas Orest Szczudluk. Jis pasigedo šiame minėjime Amerikos žinių tarnybos žmonių. Tai esąs sąmoningas tylos samoklas prieš pavergtas tautas. Visur skelbiama, kad Sovietų Sąjunga okupavo

Afganistaną, kitaip sakant, kad tai yra darbas visų jų orbitoj esančių tautų: Lietuvos, Latvijos, Estijos, Ukrainos ir daugelio kitų. Tai esąs melas. Okupavo Rusija, o ne jų okuoti kraštai. Palinkėjo, kad Lietuva ir kitos pavergtos tautos greitai atgautų laisvę.

Po kalbėtojų buvo perskaitytos ir priimtos rezolucijos, kurios bus pasiųstos Amerikos prezidentui ir kitiems aukštesiems pareigūnams, o taip pat spaudai.

Visai šios programos daliai vadovavo Janina Ambraziejienė. O po trumpos pertraukos vyko dar ir meninė programa. Gražiai pasirodė lituanistikos mokyklos mokiniai, vadovaujant mokytojai Paulinai Kalvaitienei.

Po jaunimo pasirodymo, Bostono dramos sambūrio nariai suvaidino ištrauką iš Kazio Inčiūros dramos "Vincas Kudirka". Vaidino: Danielius Averka, Pranas Averka, Vladas Bajerčius, Kazys Barūnas, Andrius Dilba, Marija Gineitienė, Jurgis Jašinskas, Rozalija Petronienė ir Angelė Vakauzienė. Režisavo Aleksandra Gustaitienė, grimas - rašytojo Stasio Santvaro, šviesos - Romas Sležas, dekoracijos - Dilba, o viskuo rūpinosi rašytojas Antanas Gustaitis. Vaidinimas buvo labai puikus ir puikiai suvaidintas.

Pasibaigus visai programai ALT skyriaus pirm. Caplikas visiems nuodėdžiai padėkojo.

KULTŪRINIAM SUBATVAKARŲ

Vasario mėnesio Kultūrinis Subatvakaris įvyko vasario 16 dieną Tautinės S-gos namuose. Prelegentu buvo dr. Domas Krivickas iš Washingtono. Jo paskaitos tema; Vilniaus universiteto 1939-44 metų reikšmė Lietuvai.

Prelegentą gražiai pristatė pirm. inž. Edmundas Cibas. Prelegentas Krivickas kalbėjo apie tai, kaip praeitais metais visuose minėjimuose buvo minimas senasis Vilniaus universitetas. Tačiau jo reikšmė Lietuvai atgavus Vilnių buvo labai svarbi.

Po paskaitos, susirinkusiems prašant, Gražina Krivickienė papasakojo savo išpūdžius, kaip korespondentės Valstybės departamente, kongrese ir Baltuose Rūmuose. Po oficialios programos buvo kavutė ir laisvi pašnekesiai.

KAZIUKO MUGES PROGRAMA

Skautų Baltijos ir Žalgirio tuntų rengiama tradicinė Kaziuko mugė įvyks kovo 2 d. Lietuvių Piliečių D-jos salėse. Mugės atidarymas 11:30 val. ryte, 3-čio aukšto salėje. Pietūs 12 val., 2-ro aukšto salėje. 3 val. vaidinimas "Snieguelė ir 7 Nykštukai". Vaidinimą režisuoja Paulina Kalvaitienė, o pianu palydės Aldona Lingertaitienė. Vaidinime dalyvauja net 30 vaidintojų.

Skautai kviečia visus lietuvius į jų mugę, pasidžiaugti mūsų gražiu jaunimu.

ATŽALYNAS ATSKRENDĄ Į BOSTONĄ

Bostono Lietuvių Tautinių šokių Sambūris rengia vakarą kovo 8 d., šeštadienį,

"Amber Holidays"

1980 M. EKSORSIJOS Į LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

MASKVA/VILNIUS:

Gegužės 7* — \$ 899.00	Rugpjūčio 7 — \$ 999.00
Gegužės 14* — \$ 899.00	Rugpjūčio 13 — \$1199.00
Gegužės 21 — \$1199.00	(su Ryga)
Birželio 5 — \$ 999.00	Rugpjūčio 28 — \$ 999.00
Birželio 19 — \$ 999.00	Rugsėjo 17* — \$ 899.00
Birželio 23 — \$ 949.00	Rugsėjo 24* — \$ 899.00
Liepos 15 — \$ 999.00	Spalio 8* — \$ 879.00
	Gruodžio 26 — \$ 779.00

* Tiesioginis skridimas (non-stop) Chicago—Amsterdamas—Maskva.

Visos grupės aplankys KAUNĄ ir TRAKUS, bus lydimos vadovų. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu.

Registruokitės iš anksto —
GRUPESSE VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Norintiems atsikviesti giminės iš Lietuvos tvarkome dokumentus asmeniškai ir paštu — paruošimas yra tik \$30.00.

Trans-Atlantic Travel Service, Inc., vidaus ir užsienio agentūra, turinti daugiausia patyrimo kelionių organizavime, jau nuo 1960 metų SĖKMINGAI ir RŪPESTINGAI išsiunčia visą eilę ekskursijų į LIETUVĄ ir į kitas pasaulio šalis.

Įstaigai vadovauja:
ALDONA ADOMONIENĖ ir ALBINA RUDZIŪNIENĖ.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT # TA 0324

DESIGN ENGINEER

WE NEED A SPECIAL KIND OF ENGINEER

THIS POSITION CALLS FOR SOMEONE WHO LIKES TO FOLLOW AN IDEA THROUGH TO COMPLETION. POSITION IS RESPONSIBLE FOR THE DESIGN OF PRODUCTION MACHINERY AND EQUIPMENT FOR DIVERSIFIED MANUFACTURING OPERATIONS. OPPORTUNITY TO FOLLOW AND BE RESPONSIBLE FOR COMPLETE CYCLE FROM INITIAL OF NEW EQUIPMENT AND MACHINERY BSME WITH HIGH PROFICIENCY IN MECHANICAL DESIGN CONCEPTS AND THE APPLICATION OF ELECTRICAL HYDRAULIC AND WELDING PRINCIPLES. MACHINE DESIGN VS. PRODUCT DESIGN EXPERIENCE DESIRED.

COMPREHENSIVE PAID BENEFITS PACKAGE WITH BOTH JOB SECURITY AND GROWTH POTENTIAL. FOR CONFIDENTIAL ATTENTION SEND RESUME OR CALL

Richard Givens 513-226-8808

PRICE BROTHERS COMPANY

P. O. BOX 825
DAYTON, OHIO 45401

An Equal Opportunity Employer M/F

BEAIRD-POULAN

HERE IS YOUR OPPORTUNITY TO BUILD A CAREER WITH A LEADING CHAIN SAW MANUFACTURER. YOU CAN GET AWAY FROM THE BIG CITY TO HUNT, FISH, PLAY GOLF, OR BE LOCATED IN THE ARK-LA-TEX. FOR HORSE RACING. OUR PLANTS ARE LOCATED SO THAT YOU MAY SELECT THE PINE COVERED COUNTRY OF S.W. ARKANSAS OR THE RAPIDLY GROWING NORTHWEST LOUISIANA AREA. WE INVITE YOU TO CONTACT US IF YOU ARE INTERESTED IN THIS UNIQUE OPPORTUNITY.

INDUSTRIAL ENGINEERS

WE ARE SEEKING QUALIFIED INDUSTRIAL ENGINEERS WITH A B.S. DEGREE IN INDUSTRIAL ENGINEERING AND 1 TO 2 YEARS EXPERIENCE IN METHODS IMPROVEMENT, TIME STUDY AND STANDARD DEVELOPMENT AS RELATED TO MACHINING AND ASSEMBLING ALL CONSUMER PRODUCTS.

MANUFACTURING ENGINEERS

IDEAL CANDIDATE SHOULD POSSES APPROPRIATE DEGREE WITH 3 TO 5 YEARS EXPERIENCE IN METAL REMOVAL SYSTEMS AND TOOLING REQUIRED TO PROCESS ALUMINUM AND MAGNESIUM DIE CASTING, STEEL FORGING, ETC. ON DEDICATED AND STANDARD PRODUCTION MACHINERY.

WE ARE ALSO INTERESTED IN RECEIVING RESUMES ON THE FOLLOWING POSITIONS:

QUALITY CONTROL ENGINEERS

WAREHOUSE FORMEN

QUALITY CONTROL SUPERVISORS

PRODUCTION FOREMAN

PURCHASING BUYERS

WE OFFER A COMPETITIVE FRINGE BENEFIT PACKAGE AND EXCELLENT SALARY PROGRAM.

SEND RESUME TO:

B. AIRD-POULAN DIV.
EMERSON ELECTRIC CO.
P. O. Box 329 Shreveport, La. 71109
Call 318-687-0100

Equal Opportunity Employer M/F

(8-10)

nį, 7 val. vak., Lietuvių Piliečių Draugijos auditorijoje, 368 W. Broadway, So. Boston, Massachusetts. Vakarų programą — dainų ir šokių pynė — išpildys A T Ž A L Y N O 40 asmenų ansamblis iš Toronto.

Po programos vaišės ir šokiai, grojant latvių orkestrui.

Bostono ir apylinkių lietuviai kviečiami dalyvauti puikiam jaunimo pasirodyme.

PARENGIMAI

• Kovo 2 d. Skautų Baltijos ir Žalgirio tuntų rengiama Kaziuko mugė Lietuvių Piliečių Draugijos salėje So. Bostone.

• Kovo 8 d. Tautinių šokių sambūrio vakaras su programa Lietuvių Piliečių Draugijos salėje.

• Kovo 9 d. Vasylių sonatų vakaras First & Second Church, Bostone.

• Kovo 23 d. Minkų radijo koncertas Lietuvių Piliečių Draugijos salėje, So. Bostone.

• Balandžio 13 d. Laisvės Varpo pavasarinis koncertas Lietuvių Piliečių Draugijos salėje, So. Bostone.

• Gegužės 4 d. 3 v. p. p. Motinos Dienos minėjimas ir meno rankdarbių paroda Tautinės S-gos namuose. Rengia L. M. F. Bostono klubas.

• LIETUVOS ISTORIJOS VAIZDAI. Surinko Vladas Vijeikis. Išleido Tėviškėlė, 4346 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60609. 548 psl., didelio formato, kietais viršeliais. Kaina 15 dol. Autorius per eilę metų rinko Lietuvos istorijos iliustracinę medžiagą ir leidamas šią knygą norėjo parodyti kitiems. Tekstams parašyti naudojosi L. Enciklopedija, dr. V. Sruogienės ir A. Šapokos Lietuvos istorijos knygomis.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

OPPORTUNITY FOR RN's & LPN's

Applications are being taken for full & part time on all shifts. Salary commensurate with experience and ability. Excellent benefits & working conditions. Apply call or write Personnel Department
M. J. CLARK MEMORIAL HOME
1546 Sherman S. E.
Grand Rapids, Mich. 49506 (49-8)

Paulius Staniškis ir Vida Kašubaitė atliekant Vasario 16 programą. V. Bacevičiaus nuotr.

VASARIO 16 DIENA CLEVELANDE

Šių metų vasario 16 diena suėjo lygiai šešiasdešimt dveji metai, kai buvo paskelbtas Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo aktas. Minėdami tą dieną turėjome progą vėl apsižvalgyti, kur mes esame, ką mes turime daryti, kad tėvynė kuo greičiau atgautų savo laisvę.

Ši šventė tą dieną Clevelande buvo pradėta šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos mokiniams padedant vainiką prie Dievo Motinos

Nuolatinės Pagalbos parapijos paminklinio kryžiaus už Lietuvos laisvės kovotojus. Toliau vyko trumpa maldos valanda bažnyčioje. Mokiniai skaitė ištraukas iš LKB Kronikos, bei prašė Aukščiausio palaimos tėvėlių žemei. Kun. G. Kijauskas, S. J. pasakė šią progą keletą žodžių. Parapijos auditorijoje įvyko mokinių Vasario 16 dienos minėjimas.

Pagrindinį žodį pasakė šios mokyklos mokinė Vilija

Banionytė. Ji didžiavosi, kad yra lietuvaitė. Dėkinga tėvams ir mokyklai, kurie stiprina jos tautiškumą ir padeda labiau pamilti tėvų žemę. Vaikų darželis kartu su I ir II skyriaus mokiniais padėklamavo eilėraštį. R. Žiedonytė ir R. Biliūnas padėklamavo "Tėvų nameliai" V. Nemunėlio. Septinto skyriaus mokinė Vija Bublytė padėklamavo "Tu nematei tėvėlių krašto" J. Minelgos. Vyresniųjų klasių mokiniai atliko mok. S. Stasienės paruoštą montažą "Lietuva graži Tėvynė." Montažo tekstus skaitė Vida Kašubaitė ir Paulius Staniškis. Tuo tarpu mokiniai scenoje stebėjo istorinius vaizdus kaip vaidilutes, Mindaugą, Birutę. Kęstutį, spaudos draudimo laikmetį, knygnešius bei vargo mokyklą ir t.t. Priespaudos laikotarpį vainikavo išaušusi laisvė, kurią mokiniai atvaizdavo laisvės stovyla. Minėjimas baigtas visiems giedant Lietuvą Brangi. Programą pranešinėjo Sigutė Bankaitytė.

Vasario 16 dienos vakare, varpams gaudžiant kolonijos lietuviai rinkosi į Lietuvos Laisvės Vigiliją, kurią DMNP bažnyčioje surengė moksleiviai ateitininkai. Susirinkusius maldai už tėvynę ypatingai nuteikė žvakių

šviesa, kurioje skendėjo altorius. Iš jų išsiskyrė pagrindinė žvakė kuri simbolizavo Lietuvą. Skaitymai, palydint kanklėmis, suteikė vigilijai mistišką nuotaką ir rimtį, prisiminant kenčiančią tėvynę. Kun. G. Kijauskas, S. J. priminė, jog šiuo momentu mes esame kartu su broliais ir sesėmis tėvynėje ir jų kančias arčiausiai išgyvenam. Šiai simbolikai išreikšti po pamokslą visi dalyviai užsidegė po žvakutę.

Tokia buvo 1980 m. vasario 16 diena Clevelande.

• DMNP parapijos angliškos mokyklos lietuviai mokiniai: Audrė Apanavičiūtė, Aida, Rama, Vija Bublytės, Julija Gelažytė, Ina Šilgalytė, Diana Staniškytė savo klasėse pravedė Vasario 16-sios šventės priminimą ir supažindino savo klasės mokinius su mūsų nepriklausomybės švente.

• Ohio Auto Body, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilių atitepmia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel. (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

PADEKA

JAV LB Ohio Apygardos valdyba nuoširdžiai dėkoja Detroito Jaunimo Chorui ir jo vadovams: muzikui Stasiui Sližiui, tautinių šokių vadovei Galinai Gobienei ir rež. Justinui Pusdešriui už A. Gustaičio Sekminių Vainiko gastroles Clevelande. Pilnutėlė salė žiūrovų ir jų entuziastiškas reagavimas yra geriausia atestacija Jūsų labai sėkmingo darbo vaisių. Tikimės ir vėl greit jus matyti Clevelande.

Programoj netilpo sekančios rėmėjai: Antanas Alkaitis, dr. Pranas Jucaitis, Benjaminas Paulionis, Birutė ir dr. Juozas Skrinskai

ir Regina ir Bronius Snarskiai. Ačiū už paramą. Nuoširdus ačiū ir Jurgiui Malskiui už technikinį programos paruošimą.

JAV LB Ohio
Apygardos Valdyba

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 St., Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų. Įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelėlių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telef. 531-6720.

INCOME TAX SERVICE

Kvalifikuoti ir diplomuoti buhalteriai ir advokatai užpildys jūsų mokesčių mokėjimų formas už prieinamą kainą. Mūsų darbas garantuotas. Susitarus nuo pirmadienio iki šeštadienio dienomis ar vakarais arba galite palikti mums formas ir užpildę grąžinsime paštu.

Advokatai Guth ir Širvaitis, tel. 692-3252 arba 944-9707, Lietuvių Namuose, 877 E. 185 St., Cleveland, Ohio.

• Gėlių ir namų paroda Cleveland Public Hall įvyks kovo 1-9 d.d. nuo 11 val. ryto iki 10 val. vak. ir paskutinį sekmadienį nuo 10 val. ryto iki 8:30 val. vak.

Bilietai \$3.75 asmeniui. Iš anksto perkant gėlių krautuvėse, Lawson krautuvėse, Cardinal Federal Savings, Cuyahoga savings ir Euclid National bankų skyriuose, bilietai kainuoja \$2.75.

Be įrengtų gėlių darželių, parodoje matysime arch. Richard Bauschard modelinį namą, kaip kovoti su energijos krize.

DIE SETTER — Excel. oppt: for mature person expd. in setting-up punch presses. Estab. electrical mfr. in northern Bergen County offers attractive salary & benefits. Call 201-444-8410 for appt. (3-8)

Kristina Mataitė uždega žvakę už Tėvynę. V. Bacevičiaus nuotr.

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PASALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms. Tvarkome kaminius ir vandens nutekėjimo vamzdžius.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubė ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

Praeita sekmadienį gausiame bičiulių būry (apie 60 asmenų) žurnalistas Vytautas Braziulis paminėjo 80 metų amžiaus sukaktį. Ta proga jam be įvairių dovanų įteikta visų pasirašyta plakete. Nuotraukoje prieky: kleb. kun. B. Ivanauskas, sukaktuvininkas V. Braziulis ir muz. R. Brazaitienė. Stovi: poetas B. Auginas, sukaktuvininko žmona Nora Braziulienė ir pravedęs pagerbimą J. Stempužis.

J. Garlos nuotr.

Rita Matienė

Pokalbis su Rita Matiene — Turner Realty administratore

Malonu, kad vis daugiau lietuvių įsigyja naujas profesijas ir kelia mūsų kolonijos ekonominę bei kultūrinę gyvenimą.

— Jūs pasirinkote nekilnojamo turto prekybą, tad įdomu kas jus tokiai profesijai paskatino?

— Pradžioje dirbau apie 11 metų Honeywell kompanijoje personaliniame ir administraciniame skyriuje kaip asistentė. Šiame skyriuje esu pati sprendusi kai

kurias svarbias problemas, liečiant ir kai kurių viršininkų perkėlimą į kitas kompanijos divizijas. Tuo reikalu turėjau susirūsti su vietos nekilnojamo turto pardavimo įstaigom, kad radus ten nukeltiems asmenims tinkamus namus. Šis darbas mane labai domino.

— Kokio teoretinio bei praktinio pasiruošimo tam buvo reikalinga?

— Kad dirbti nekilnojamo turto įstaigoj kiekvie-

nas turi baigti tam reikalaujamą kursą. Tokius pagrindinius kursus esu baigusi John Carroll universitete ir Columbus išlaikiusi reikalaujamus egzaminus. Tačiau pastebėjau, kad šių kursų nepakanka: šių laikų gana komplikuojamam darbui nekilnojamo turto pardavimo įstaigoj reikia kur kas daugiau žinių. Todėl baigiau platesnį kursą reikalinga sėkmingesniai darbui šioje srityje. Po to baigiau kursus su surišta praktika ir gavau CRA nekilnojamo turto įkainavimo specialistės pažymėjimą.

— Kokias nekilnojamo turto sritis apima jūsų įstaiga?

— Mūsų firma verčiasi pardavimu rezidencinių namų. Į šią programą įeina suradimas parduodamų namų ir jų pardavimas naudojantis komputeruota sistema abiejose apskrityse Cuyahoga ir Lake. Mes taip pat turime ir komercinę bei investicijos diviziją. Mūsų pareiga surasti investitorius ir jiems sudaryti galimybes investuoti savo pinigus ar turtą pagal jų komercinius reikalavimus su žemiausiais mokesčiais.

— Įstaigoje pastebėjau, kad sienas puošia dailininkų paveikslai — ar jie pardavimui?

Algis Gilys ir Mečys Aukštuolis Clevelando vyrų okteto nariai piauna sukaktuvinį tortą oktetui minint 20 metų sukaktį. Oktetui vadovauja R. Babickas.

— Malonu, kad tai pastebėjote. Aš labai mėgstu meną. Meną esu studijavusi Cleveland Institute of Art. Mūsų įstaigą puošia Rimo Laniausko ir Julius Shukys paveikslai, kurie malonūs mums ir džiugina mūsų klientus. Visi paveikslai yra pardavimui. Mūsų tikslas čia yra tik mūsų klientams padėti, nes už parduotus paveikslus jokio komiso negaunam.

— Ar jūsų darbo laukas ribotas Clevelando ar Ohio apylinkė?

— Mūsų firma veikia visame Amerikos kontinente įskaitant ir Havajus, nes mes esame "National Relocation Inc." pilnateisiai nariai. Pav. jei norėtumėt pirkti sklypą ar namus Floridoj, užtenka pranešti mums. Mes tuoj susirūšam su aukščiau minėtos įstaigos nariais ir jūsų prašymą pilnai patenkinam. Tokiu pat būdu ir kitų valstijų nekilnojamojo turto pardavėjai kreipiasi į mūsų įstaigą; žinoma, jei jie yra "National Relocation Inc." nariai. Čia mes taip pat priklausom Cleveland Area Board of Realtors ir Multiple Listing Service. Taip pat priklausome ir Lake County Board of Realtors.

— Kiek jūsų įstaigoje dirba žmonių, kiek lietuvių?

— Šiuo metu turime aštuonius šios srities tarnautojus, iš kurių šeši yra lietuviai. Už poros savaičių planuojame tai praplėsti su dar viena lietuve.

— Kokie jūsų darbo santykiai su kitomis vietinėmis tokios rūšies įstaigomis?

— Priklausome "Board of Realtors" ir kaip nariai kooperuojam su visom šios srities įstaigom dalindamie-

si informacija apie parduodamus namus. Tokiu būdu suteikiame greitą patarnavimą klientams.

— Kuo jūs manote galėtumėt savo tautiečiams geriau patarnauti?

— Aš manau, kad geriausiai galiu lietuviams padėti turėdama įstaigą kurioje dirba lietuviai tarnautojai. Tik lietuviai gali pilnai suprasti nekilnojamo turto bei kitus prekybinius reikalus lietuviškose kolonijose. Lietuviai mano įstaigoje sudaro daugumą, ir aš taip pat nuolat skatinu kitus, ypač jaunimą, jungtis į dabartines lietuvių prekybos įstaigas ar steigti savo naujas.

Dėkoju už malonų pokalbį ir linkiu sėkmės profesiniame darbe. (ib)

• Lietuvos vyčiai rengia Lietuvių katalikų religinės šalpos veiklos vaizdinę parodą Dievo Motinos parapijos salėje kovo 1 ir 2 d. Paroda bus atidaryta šį šeštadienį, 7 val. vak. Kalbės kun. K. Pugevičius.

• A. A. Marija Blažienė, po sunkios ligos mirė Clevelande, sulaukusi 90 metų amžiaus. Nuliūdime liko sūnūs Antanas ir Vytautas, duktė Marija ir žentas Kazimieras Marcinkevičius su šeima. Po gedulingų pamaldų šv. Jurgio bažnyčioje, velionė lėktuvu išvežta į Washington, D. C., kur palaidota šalia savo dukters a. Monikos Slapšienės.

• PERKANT IR PARDUODANT NAMUS prašome kreiptis į CIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

MOKAME AUKŠČIAUSIĄ NUOŠIMTĮ

UŽ SANTAUPŲ PAŽYMĖJIMUS

6½% įnešus \$100
12 mėnesių

6¾% įnešus \$100
30 mėnesių

7½% įnešus \$100
48 mėnesiams

7¾% įnešus \$100
72 mėnesiams

8% įnešus \$100
96 mėnesiams

Pagal federalinės valdžios įsaką už santaupas, išimtas iš pažymėjimo sąskaitos prieš nurodytą laiką, nemokamas nuošimtis už 90 dienų, o už likusį periodą ant išimtos sumos išmokamos tik reguliarius santaupų knygutės nuošimtis (5½%)

PATOGIAUSIAS TAUPYMO BŪDAS REGULIARI TAUPYMO KNYGUTĖ

Už įnašus mokame

5½%

Įdedi kiek nori, išimi kada nori.

Nuošimtis apskaičiuojamas kiekvieną dieną ir išmokamas du kartus metuose.

SANTAUPŲ SĄSKAITOS APDRAUSTOS IKI \$40,000.

MES TEIKIAME GEROMIS SĄLYGOMIS
PASKOLAS NAMŲ PIRKIMUI.

Superior Savings
AND LOAN ASSOCIATION

ATIDARYTA ŠEŠTADIENIAIS. UŽDARYTA PIRMADIENIAIS.

MAIN OFFICE

798 East 185th Street
481-8552

ESLC

32800 Center Ridge Road 13515 Euclid Ave. 14406 Cedar Ave.
779-5915 681-8100 381-4280

Vasario Šešioliktosios minėjimas

ALT Clevelando skyriaus surengtas Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sukakties minėjimas praėjo iškilmingai ir vieningoje dvasioje.

Šeštadienį, vasario mėn. 16 d., Clevelando burmistro George Voinovich nurodymu, virš miesto rotušės buvo iškelta Lietuvos trispalvė, kuri plėvesavo iki sekmdienio vakaro.

Sekmdienį rytė, J. Stempužio vadov. Tėvynės Garų radijo programa buvo pritaikyta nepriklausomybės šventei, per kurią buvo perduoti Lietuvos kariuomenės savanorių kūrėjų, a. a. K. Eidukaičio ir Vyt. Braziulio laisvės kovų prisiminimai ir ALT skyr. pirm. A. Pautienio kalba bei kvietimas dalyvauti minėjime.

Sekmdienį, vasario mėn. 17 d. 9:45 val. rytė, dalyvaujant lietuvių organizacijoms su vėliavomis, vyko trumpos iškilnės prie žuvusiems dėl Lietuvos laisvės paminklo DMNP šventoriuje, kurias pravedė LVS Ramovės c. v. pirm. A. Jonaitis. Buvo padėtas vainikas ir komp. A. Mikulskis su ALT atstovėms O. Jokūbaitiene ir B. Natkevičiute uždegė laisvės aukurą. DMNP bažnyčios varpais skambinant himnus, jaunimo organizacijų atstovai pakėlė vėliavas.

Abiejose lietuvių šventovėse buvo atnašaujamos šv. Mišios laisvės intencija: 10 val. DMNP bažnyčioje, giedant Ramovės chorui, vadov. muz. J. Kazėno ir 10:30 val. šv. Jurgio liet. parapijos bažnyčioje, giedant parapijos chorui, vad. R. Klirienės. Abudu klebonai: B. Ivanauskas ir G. Gijauskas, S. J. pasakė gerai paruoštus patriot.

labai sparčiai perkami. Juos platina Roma Tatarūnienė, tel. 531-5924 ir J. Malskis, tel. 486-9165. Kainos: 6, 5, 4 ir 3 dol. (vmrs)

tinus pamokslus. Organizacijos dalyvavo su vėliavomis abiejose bažnyčiose.

Iškilmingas minėjimas įvyko 4 val. p. p. DMNP liet. parapijos auditorijoje. Minėjimas pradėtas su vėliavų įnešimu, trumpu skyriaus pirm. A. Pautienio ir JAV ir Lietuvos himnais. Pritaikyta invokacija sukalbėjo DMNP lietuvių parapijos klebonas kun. Gėdiminas Kijauskas, S. J., po kurios visa salė sugiedojo Marija, Marija. Skyriaus pirm. perskaitė Ohio gubernatoriaus, Cuyahoga Apskrities ir Clevelando burmistro proklamcijas. Ohio Atstovų Rūmų ir Clevelando miesto tarybos proklamcijas perskaitė Clevelando tarybos daugumos vadas David Trenton. Ohio Senato rezoliuciją – sveikinimą pristatė Ohio senatorius John Timothy McCormack. Jis taip pat įteikė Ohio Senato dovaną Clevelando ALTui — Ohio vėliavą, kuri kadaise plėvesavo virš valstijos sostinės rūmų, Columbus, Ohio, pažymėdamas, kad nors Chicaga yra laikoma JAV lietuvių sostine, Ohio lietuviai neatsilieka ir Clevelandas yra Ohio lietuvių sostinė. Minėjimo dalyvius taip pat gražiai pasveikino JAV senatoriaus Glenn atstovas Steve Avakian.

Trumpą, bet griežtą anti-komunistinę kalbą pasakė JAV Kongreso narė Mary Rose Oakar, išvardindama visas sovietų pavergtas tautas, pažadėdama padėti lietuviams ir ragindama visus ateivius aktyviai jungtis į šio krašto politinę veiklą ir dirbti dėl visų pavergtų tautų išlaisvinimo. Kalba buvo eilę kartų pertraukta plojimai ir jai baigus visiems atsistojus buvo sukelta ovacija. Ši jauna libaniečių-arabų kilmės moteris yra gerai susipažinusi su Lietuvos byla ir aktyviai prisidėjo prie Pabaltijo rezoliucijos pravedimo JAV Kongrese.

Kiek ilgesnėje kalboje, VLIKo teisinė patarėja dr.

MALONIAI KVIEČIAME VISUS Į PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ JAUNIMO "ŽIBUTĖS" IŠ ARGENTINOS IR "ĄZUOLYNŲ" IŠ URUGVAJAUS KONCERTĄ

1980 m. kovo 15 d., šeštadienį, 7 v. v.
D.M.N.P. PARAPIJOS SALĖJE.

Bilietus platina R. Tatarūnienė tel. 531-5924 ir J. Malskis tel. 486-9165.

Sutinkantieji priimti į savo namus svečius iš Pietų Amerikos, prašomi skambinti J. Malskiui tel. 486-9165.

Elena Armanienė pristatė Lietuvos Tarybos darbus ir lietuvių tautinio atgimimo laikotarpį iš istorinės pusės, pabrėždama laisvės kovas ir jų reikšmę.

Minėjimo metu buvo pristatyti bei pagerbti Lietuvos kariuomenės savanoriai kūrėjai: pulk. V. Šenbergas ir p. Johansonas. Kiti dėl ligos negalėjo dalyvauti minėjime.

Svečių tarpe buvo Pabaltiečių komiteto pirm. M. Mantienks, latvių ir estų atstovai, mūsų klebonai bei kunigai, teisėjas Obelenis, vėliau pasirodęs sheriff G. McFaul ir kt.

Telegramomis bei raštu minėjimo dalyvius sveikino JAV senatoriai Glenn ir Metzenbaum, JAV Kongreso narys Ronald Mottl, apskrities kontrolierius V. Campanella ir kt.

Pabaigai buvo priimta rezoliucija Lietuvos klausimu, kuri pasiūsta JAV Prezidentui ir jos nuorašai JAV senatoriams ir Kongreso nariams iš Ohio.

Trumpą, bet gerą koncertinę dalį atliko LTM Čiurlionio Ansamblio vyrų choras, vad. komp. Alfonso Mikulskio su solistais I. Gričaiūnaite ir Vl. Plečkaičiu.

Minėjimas, kuriame su rengėjais ir talkininkais dalyvavo netoli 600 asmenų,

truko 1 val. 50 min. Minėjimas buvo aprašytas Cleveland Press dienraštyje ir priemiesčių laikraščiuose Sun Scoop ir Euclid Sun Journal. Minėjimo pradžią filmavo televizijos 5-as kanalas ir perdavė per 6 ir 11 val. žinias. (ap)

• APDRAUDOS reikalais geriausius pataravimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

HILLER AVENUE. Very clean, well kept 3 bedroom brick colonial featuring formal dining room, enclosed rear porch, full basement with paneled rec. room. \$50's. Call G. Mishaga.

McLEAN REALTY
381-9372 382-3400

Open Saturday and Sunday
1-4

19402 Muskoka Ave.
Near Our Lady of Perpetual Help. Brick, bungalow four bedrooms, 2½ garage, \$54,900.

GEORGE KNAUS
Realtor
819 East 185 Street
481-9300

PIETŲ AMERIKOS SVEČIAI PAS CLEVELANDO LIETUVIUS

Į šiaurinę Ameriką iš Pietų Amerikos atvyko dvi lietuvių jaunimo grupės: Argentinos vokalinis vienetas "Žibutės" ir Urugvajaus tautinių šokių ansamblis "Ąžuolynas". Jie čia koncertuos ketveriuose JAV miestuose ir Toronte bei Hamiltone.

LB Clevelando apylinkės valdybos pakviesti, jie pas mus iš Toronto atvyks kovo 12 d., o jų koncertas įvyks kovo 15 d., šeštadienį, 7 val. vak. Dievo Motinos parapijos salėje.

Jaunieji svečiai iš Pietų Amerikos Clevelande žmonės iki kovo 16 dienos. Clevelandiečiai vėl turės gerą progą pasididžiuoti savo svetingumu. Apylinkės valdyba prašo lietuviškai nuširdžios tautos. Svečius teks keturias naktis apnakvydinti Clevelando lietuvių šeimose. Dar nemažai nakvynių trūksta. Todėl kas gali šią labai svarbią pareigą pasiimti, prašomi skambinti apylinkės pirm. Jurgiui Malskiui tel.: 486-9165.

Pietų Ameriko įvykęs Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas daugelio tų kraštų jaunimo sąmonėse ir širdyse vėl atgaivino jau bimirštantį rūpestį savo lietuviškąja kilme Parodydami savo patriotizmą ir svetingumą, Clevelando lietuviai jų tautinį atgimimą gali labai paspartinti ir sustiprinti. Neabejojame, kad, kaip visada, šios apylinkės lietuviai savo svečiam paliks pačius stipriausius įspūdžius.

Bilietai į Pietų Amerikos lietuvių jaunimo koncertą

MALONIAI KVIEČIAME Į RAŠYTOJO-DRAMATURGO ALGIRDO LANDSBERGIO IR CLEVELANDO RAMOVĖNŲ VYRŲ CHORO, vad. JULIAUS KAZĖNO

ŽODŽIO IR DAINOS REČITALI
Šeštadienį, kovo 8 d., 7:00 val. vak.
DIEVO MOTINOS NUOLATINĖS PAGALBOS PARAPIJOS AUDITORIJOJE
18022 NEFF ROAD
AUKA \$3.00.

Rengia DIEVO MOTINOS PARAPIJA

ALT surengto Vasario 16 minėjimo programos atlikėjai: Čiurlionio vyrų choras ir prieky ALT skyriaus pirm. A. Pautienis, Kongreso atstovė Mary R. Oakar, komp. A. Mikulskis, dr. E. Armanienė ir O. Jokūbaitienė.

J. Garlos nuotr.

DIRVA

A. A.

ALDONAI MICHELEVIČIENEI

mirus, jos vyrui jūrų skautininkui BRONIUI MICHELEVIČIUI ir šeimai, reiškiamo nuoširdžią užuojautą

LSB Jūrų Skautininkų
Grandis

A. A.

ALDONAI-SAULUTEI MICHELEVIČIENEI-DIRKYTEI

mirus, liūdinčius: vyrą BRONIŲ, dukrą ASTRĄ, anūkę ERIKĄ, motiną, gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė

Lelė ir Juozas Žvyniai
ir
Onutė Šiaudikienė

A. A.

ALDONAI MICHELEVIČIENEI

Floridoj mirus, jos vyrą BRONIŲ, dukrą ASTRĄ, motiną DIRKIENĘ ir brolių P. DIRKĮ giliai užjaučiame ir kartu liūdimė

Ada ir Antanas Petrauskai,
Kostas ir Arūnas Gasparaičiai,
Kazys ir Stasė Urbšaičiai ir
Jonas P. Vaičaitis

Mielam tėveliui

IGNACUI JASONIUI

Omahoje, Nebr., mirus, jo dukrai GENEI ir žentui MEČIUI AUKŠTUOLIUI, anūkams KRISTINAI ir RIMANTUI, reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Clevelando Vyrų Oktetas

A. A.

ELZBIETAI MATULEVIČIENEI

mirus, sūnus JUOŽĄ, PETRĄ ir VYTAUTĄ su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame

Kazys ir Lilė Jonaičiai
Elena Zimavičiūtė-Carter

MIRĖ ANTANAS RUKŠA

Vokietijoje, Augsburg, vasario 20 d. mirė prof. Antanas Rukša, sulaukęs 80 metų amžiaus, daugelio mokslinių veikalų autorius. Paskutiniu laiku baigęs monumentalinį dviejų tomų veikalą apie lietuvių kovas su lenkais, kurį leidžia Ramovės centro valdyba.

MIRĖ ALDONA MICHELEVIČIENĖ

Po sunkios ir ilgos ligos ir operacijos š. m. vasario 16 d. Floridoje, Sarasotos ligoninėje mirė Dirvos ir Draugo bendradarbė Aldona Dirkytė-Michelevičienė.

Velionė buvo gimusi Kaune 1920 m. Baigusi mokytojų seminariją Šiauliuose, studijas gilino Vokietijoje ir Austrijoje. Po karo atvykusi su vyru kpt. Bronium Michelevičium į JAV, kurį laiką dirbo Kongreso bibliotekoje, vėliau, vyrui tarnaujant valdžios tarnyboje, su šeima gyveno Tūnise ir Japonijoje.

Vyru išėjus į pensiją, nuolatiniai apsigyveno Floridoje, kur neilgai teko džiaugtis saulėtu gyvenimu. Sunki liga nutraukė jos gyvenimą.

Dirva reiškia užuojautą vyrui kpt. Broniui, dukrai Astrai su šeima, motinai Dirkienei ir broliui P. Dirkiui.

• Lietuvių Lake Worth Klubas, įvertindamas Dirvos dirbamą tautinį darbą, per valdybos pirm. V. Dovydaitį atsiuntė Dirvai auką 10 dol. Ačiū.

• Dail. Jadvygos Paukštienės meno kūrinius-paveikslus galima įsigyti pas: A. Bacevičių, 114 Grasmere St., Newton, Ma. 02158.

VASYLIŲ KONCERTAI NEW YORKE IR BOSTONE

Smuikininkas Izidorius Vasyliūnas ir pianistas Vytenis Vasyliūnas savo koncertų programai pasirinko klasinę Mozarto sonatą Es dur, romantinę Wolf-Ferrari sonatą g moll, ir lietuvišką Jurgio Gaižausko sonatą a moll.

Koncertas New Yorke bus sekmadienį, kovo 2 dieną, 5:30 p. p. Carnegie Recital Hall salėje, 154 West 57th St., New York City.

Koncertas Bostone bus sekmadienį, kovo 9 dieną, 3 v. po piet, First and Second Church salėje, 66 Marlborough Street, Boston, Ma. Maloniai kviečiama visus gausiai atsilankyti.

AUTOMATIC SCREW MACHINE
OPERATORS
NEEDED-DAY SHIFT
• Spindle Acme Gridley
• 5 Spindle Davenport
• 5 Spindle W & S AUTO
• 2 AB-W & S Single
Spindle Chuck
• No 4 & No. 5 Warner & Swasey
Turret Lathes
CONTINENTAL LP PRODUCTS
139 W. YORK TOWN, DALLAS, TX.
JIM CAMPBELL, 214-741-6081
(44-8)

A. ↑ A.

DR. ZENONUI MINGINUI

mirus, jo žmonai LIDIJAI, sūnui JONUI ir giminės nuoširdžią užuojautą reiškia:

B. ir J. Bartkai	L. Sakalienė
T. Dambrauskas	J. ir Ks. Stasiūnaičiai
A. Girkšas	M. Šlegaitienė
J. ir Z. Grigaičiai	J. ir V. Šklėriai
B. ir O. Gudoniai	Z. ir O. Tamašauskai
P. ir B. Guzikauskai	V. ir L. Tamošaičiai
A. ir L. Kaziai	B. ir E. Užemiai
J. ir V. Kiburai	A. ir B. Vance
V. ir E. Mazuraičiai	J. ir O. Žemaičiai
J. Miceika	L. ir P. Žeruoliai
J. ir E. Pajuodžiai	

Tauriam lietuviui

DR. ZENONUI MINGINUI

mirus, Jo žmonai LIDIJAI, sūnui JONUI bei giminės nuoširdžią užuojautą reiškia:

P. ir P. Balčiūnai	A. S. ir A. Kalvaičiai
I. ir M. Beleckai	V. Kaliasa
H. ir A. Dūdės	P. ir J. Maldeikiai
B. Dabkienė	E. Mažeikienė
S. ir F. Dimgailai	A. ir C. Makarai
V. ir D. Garbonkai	A. ir P. Piežiniai
Kun. I. Gedvila	K. Pumputis
(Iš Montanos)	St. Rūkienė
L. Gudelienė	J. ir J. Siručiai
S. ir D. Ingauniai	

Mielam tėveliui

A. A.

IGNUI JASONIUI

mirus, dukrą GENOVAITĘ AUKŠTUOLIENĘ ir jos šeimą giliai užjaučiu ir kartu liūdžiu

JUOZAS KAKLAUSKAS

Mylimai Motinai

A. A.

ELZBIETAI MATULEVIČIENEI

mirus, Jos sūnus JUOŽĄ, VYTAUTĄ ir PETRĄ MATULEVIČIUS ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame

Sofija ir Alfonsas
Petravičiai

Brangiam tėvui

A. A.

IGNACUI JASONIUI

mirus, dukrai GENOVAITEI AUKŠTUOLIE-NEI su šeima ir giminėms reiškiamo giliai ir nuoširdžią užuojautą

M. A. Liutkai
A. P. Petraičiai
G. A. Karsokai
O. M. Naumanai